MEDICAL SOCIETY
OF LONDON

WELLCOME HISTORICAL MEDICAL LIBRARY

ACCESSION NUMBER

PRESS MARK

KRUEGER, B.

62709/B

18
9 27

D
C. 15.

62709/B

T8

J. N. R. J.

ANATOMICUS CURIOSUS ΘΕΟ-ΔΙΔΑΚΤΟΣ

Hoc eſt:

METHODUS ſecandi cadavera HIPPOCRATICA Democritæa.

AUTORE

BARTHOLDO KRUGER U. M. D.

Auguſtinus:

Domine JESU, da mihi noſſe me & noſſe Te.

SOCIETY OF LONDON MEDICAL

ΝΩΘΙ ΣΕΑΥΤΟΝ.

BRUNOPOLI,
Literis HENRICI KESLERI,
ANNO C. M CCCM.

SERENISSIMO PRINCIPI ET DOMINO,

DN. AUGUSTO WILHELMO

JUSTO. PIO. PRUDENTI.
DUCI BRUNSVICENSI & LUNÆB.

DOMINO SUO CLEMENTISSIMO.

Monumentum hoc Anatomicum
humillimè conſecrat

AUTOR

Anatome ſe ipſum noſcendi Magiſtra.

SERENISSIME PRINCEPS,
Domine Clementisſime

Αριϛον ὑγιαίνειν dixerunt veteres ; qvia integra corporis valetudine frui homini ad cæterarum in hâc mortali vitâ uſum nihil magis neceſſarium. Qvid principatus, qvid honores, divitiæ, qvid deniq; virtus, ac diſciplinæ omnes, ſi hisce fruendi deſit facultas? ob uſum enim qvidqvid posſidemus bonum judicamus, is ſi abſit etiam maxima nullius pretii ſunt : minima verò bona ſi commodè iis frui liceat maximi pretii exiſtunt. Qvid qvæſo ægroto regna, divitiæ, honores, ſapientia aliæq; animi dotes excellentes. Qvid mens ſana corpori infirmo commodi præſtat, niſi qvod intellectu calamitatis ſuæ, in qvâ verſatur & metu mortis magis excrucietur. Qvamobrem graves cauſæ ſunt, qvod ſanitatem perfectam omnibus corporis donis præferamus, ac infelicisſimum judicemus, qvi eâ deſtituitur. Eſt enim bona

corporis valetudo cæterorum bonorum omnium perfectio, qvâ ſine in vitâ nullum ſolidum, aut integrum exiſtit gaudium. Hinc medicina, qvæ ſanitatem præſentem tuetur & amiſſam reſtituit, apud omnes etiam barbaros homines omnibus ſeculis in magno fuit pretio.

Maximè verò ea medicinæ pars, qvæ ἀνατομὴ dicitur, & partium humani corporis fabricam explicat, qvam olim reges principesqꝫ ſtudiosè coluerunt, qvos neqve puduit publicè ſectionibus manus adhibere, & freqventer iis intereſſe ac præeſſe, ut de Hippocrate legimus, qvi ab Æſculapio & Hercule oriundus hanc artem per manus familiæ ſuæ tradidit, ut eam à majoribus ſuis magna ex parte acceperat. Idem de Arabum regum familiis legimus, qvi vaſtata Græcia, & diſciplinis ac ſtudio medico extincto; ſummâ diligentiâ hanc artem excolere & exornare ceperunt, qvemadmodum ex ipſorum ſcriptis, qvæ à principibus viris maxima ex parte collecta & conſcripta ſunt, videre nobis licet. Etenim qvid opus eſt exemplis hujus artis divinæ dignitatem & majeſtatem commendare, cum per ſe ſatis digna ſit, qvæ ametur, & ab omnibus colatur, ſiqvidem in contemplatione ejus corporis & objecti verſatur, qvod ad Dei omnipotentis imaginem conditum eſt, in qvo radii lucent divinæ ſapientiæ, Deiqve organum eſt: Divini igitur corporis ſtructuram inveſtigare & demonſtrare divinum eſt opus. Verè ac piè, & ſi ethnicus fuerit, Galenus *lib.* 3. *De Uſu partium cap.* 10. vocavit ἱερὸν λόγον, & verum conditoris noſtri ſpeculum anatomen humani corporis, exiſtimatqve in eo veram eſſe poſitam pietatem ſeu Θεοσοφίαν. Si qvis hanc artem primus noverit aliisqve demonſtraverit, qvænam ſit ipſius conditoris in fabricâ hujus corporis ſapientia, virtus & excellentia: qvod enim cultû conveniente omnia exornare,

ornare, nihilqve ſuis beneficiis privatum eſſe voluerit id perfectisſimæ bonitatis ſpecimen eſſe hoc loco ſtatuit Galenus. Convincimur enim ex contemplatione fabricæ hujus, partiumqve omnium uſu, divinum fuiſſe hujus operis Architectum, qvi ſingulari & ſapientiâ, & arte inſigni omnes particulas ita efformavit & diſpoſuit, ut aptiùs & præclarius uſuiqve accommodatiùs inveniri & excogitari potuiſſet nihil. Si qvis eſt mundi ornatus & utilitas (ut profectò eſt maxima) præſtat ſanè his omnibus corpus humanum, qvod propterea μικροκόσμον nominârunt ſapientes; qvod in unum hominem, totius mundi elegantiam, ornatum ac ſapientiam concluſerit DEUS optimus maximus. Qvis igitur hoc opus non admiretur divinum? hominem ſanè haut dixeris, qvi hujus notitiâ non ducatur, afficiatur aut delectetur. Etenim aliarum rerum contemplationi operam dare, ſui autem ipſius, nullam habere notitiam, aut ſeipſum ignorare, turpisſimum eſt, ut habet oraculum Delphicum; γνῶθι σέαυτον: qvod non ſolùm ethicè, ſed & phyſicè intelligendum eſſe arbitror. Docet enim nos ipſa corporis ſtructura, de humanæ naturæ fragilitate qvàm levi momento homo animal divinum in gravisſimos incidat morbos, ſi corporis negligentior fuerit, qvos maximos etiam ut ſæpiùs notitia ſui facilè evitare, (in diæta) ita in eosdem negligentiâ ſui incurrere in proclivi eſt. Qvare pias mentes hæc doctrina primò ad DEI creatoris univerſi reverentiam, & veram pietatem, deinde ad vitæ temperantiam & modeſtiam exſuſcitat, commonetqve ne ſacrum illud Dei domicilium improbis ac turpibus flagitiis polluamus, proſtituamus, aut temerè profanemus, ſed ſacroſanctum corpus piis uſibus religiosè deſtinare ſemper ſtudeamus, ne Spiritum S. hoc ſuo domicilio protervè excutiamus. Ad ſanitatem tuendam

non mediocriter nos juvat. Is ſiqvidem cui corporis proprii natura nota & perſpecta eſt, (qvemadmodum architecto domus, qvam exſtruxit) ſi contingat corpus vitiari, facilius, ac melius id reparabit, & morbos effugiet qvam alius, cui corporis ratio ignota eſt; qvia cujusqve ſanitas ex notitiâ ſui maximè dependet.

Memini Veſtr: Celſ: ex me ſæpiùs de interioribus humani corporis partibus curiosè qværere, qvod mihi facit ſpem hanc methodum ſecandi, qvâ paucis univerſam anatomen complector Seren: Veſtr: ut honeſtarum artium ac diſciplinarum omnium Mœcenati liberalisſimè gratum & acceptum fore, utqve ſit reverenter oro.

Poſtremò Deum Opt: Max. Veſtr: Seren: ut diu incolumem conſervet omnibus bonis animi & corporis Illuſtrem, ac inſigni laude pietatis, juſtitiaqve florentem tueatur toto pectore oro, ut Veſtr: Celſit. anchora ſacra ſalutis publicæ vigeat & contrà adverſarios conſiſtat. Brunopoli die 1. Jan: A. C. 1700.

Veſtr: Seren:

Humillimus Medicus

Bartholdus Krvger D.

Illuſtrisſimi & Seculi Moderni Conſummatisſimi Medici, Excellentisſimi Dn. GEORGI WOLFGANGI WEDELI; Sacri Palat: Cæſ: Comit: M. D. Hæreditarii in Schwartza. Conſiliarii & Archiatri Saxonici, P. P. Domini Patroni Clementisſimi Cenſuræ Anatomicum Curioſum ſeu Metodum ſecandi offero: *Ut debitum monumentum pro gratioſisſimâ informatione tàm publicâ, qvàm privatâ, & privatisſimâ. (Domeſticâq;.)*

Lecturis, qvibus ſeipſos noſcendi cupido cordi eſt, S. & O.

(*Speculum microcoſmi repræſentat Chriſtus crucifixus.*)

QVantam humani corporis inſpectio tùm in qvôvis ſtudiô, tùm maximè medicô, utilitatem de ſe ſpargat, notorium eſt.

Id tamen maximè, qvi in anatomia hoſpites, non dicam ſtipites multorum hominum ſtrage funerumqve freqventiâ, aſt poſt feſtum, (*ſcilicet poliatri*) teſtantur, qvantulùm nempè ſit, qvod ſciunt; qvantùm autem ex adverſô, qvod ignorant (*Doctores Bullati*) (*vid. Paracelſus L. ſingulari de Poliatris.*) *Nobis cadaveris humani contemplatio ſit religioſa vitæ noſtræ ſpeculatio.*

Mens, *criſtas erigere aliosq́ contemnere, prona; in vili, caducô & fragili ſe hoſpitari diverſorio, vel momento relinqvendô, cogitet, ac divinæ particeps auræ terrena deſpiciat, divina ſemper meditetur, nec qvidqvam, niſi conditori gratum, concipiat.* Corpus; *hominem animal divinum conſtituens, immortali ac divinô ſeſe dignum gerat hoſpite; nec membra in injuſtitiæ peccatorumq́ miniſterium commodet, fragilitatis ſuæ, cui nullo non temporis punctô expoſitum vivit, ſemper memor.* Capilli: *fluxilium vanarumq́ curarum & cogitationum fantaſmata abjicienda nobis demonſtrent, gnaris, neq́ crinem de capite noſtro ſine Patris cœleſtis indultû in terram prolapſurum.* Frons *exporrecta candorem & benevolam proximo promptitudinem ſemper teſtetur; corrugata ſcelerum præ ſe ferat faſtidium.* Cerebrum *divinæ mentis noſtræ arx, circumſpectam in actionibus prudentiam piamq́ induſtriam nobis commendat, ne tàm facilè à probô noſtrô inſtituto vertigine qvâdam deturbemur; aut altum ſecuritatis lethargum nobis obrepere patiamur.* Oculi *fugiant irritamenta libidinum hinc indè vagantium; & in ſuperno corporis locati (vigiliarum loco) ſuperna contemplentur, & univerſi hujus contemplatione (ἀνεξερεύνητον) inſcrutabilem Creatoris ſapientiam, omnipotentiam (creandi ex nihilo) prudentiamq́ admirandam animo ſuppeditent (receptione per divinam imaginem) qvaſi ſpeculum animæ & animi.* Aures: *æqvis proximi opem noſtram qværentes deſideriis patulæ ſint ſemper, non obſeratæ: ſed myſteria divina audientes (dies noctesqve.)* Nares: *rerum novarum pruritu abſtineant.* Os & lingva *ad impia & veris Chriſtianis indigna obmuteſcant.* (*Qvæ auribus piis indigna ſunt, ex ore pio non egrediantur.*) *Soluta ſint in hymnis ac piis Votis Deo reddendis, diviniſq́ modulationibus ſimul inſerviat palatum (epiglottis: plectrum vocis.)* Collum *intuentes faſtuoſas & elatas cervices humiliandas & divini obſeqvii*

jugo

jugo ſubjiciendas recordemur. Pectus *uti corporis noſtri ſanctuarium, ita continua in illo precum thura bonæ odores fragrantiæ ſpirantia perpetim halent.* Dorſum *mundi vanitatibus aliisq; blandimentis & illecebris obvertamus (tanqvàm renati per verbum & Spiritum S.)* Stomachus *Bacho & Cerere plus æqvo inebriatus, ad meliorem ſobrietatis & temperantiæ frugem reducendus (ſiqvidem inediâ & temperantiâ multi præſervantur morbi.)* Viſcera: *ut ſumtum per os alimentum præparant, digerunt, ex eoqve laudabile attrahunt; inutile eliminant (excernendo) ita lecta & audita probare, probata tenere & in ſuccum & ſangvinem convertere; inutilia futiliaqve aſt ventis ſuper æqvora portanda per mare tradere decet.* Hepar & Lien; *ſangvinis & ſeri depurationi præprimis inſervientia viſcera, mutuasqve ſibi operas qvaſi cooperantia in opere ſecundario ſangvificationis &c. nobis qvoq; invicem ſubveniendi, oneris partem ſublevandi & ſuum cuiq; tribuendi pii nos admonent officii; nec ob levia proximi errata bilem ſtatim commoveamus (p.n. efferveſcentiâ.)* Cor *officina ſangvificationis & generationis ſpirituum vitalium; maneat in æternum officina Spiritus S. qvi eſt archæus & præſes perpetuus microcoſmi.* Renes *in abditis licet, intimis & undiq; munitis occulti lateant latebris, Deum ſcrutatorem omnium adorare debent.* Genitalia maſcula: *mares nos eſſe monent; hoc eſt: fortes, alacres, cordatos, ne duris frangamur, felicibus efferamur, ſed muneri demandato ita præſimus, ut Deo fidamus unicè: Fidentem neſcit deſeruiſſe Deus. Æqvum obſervemus, neminem (rectè faciendo & piè vivendo) timeamus!* Muliebria: *noſtram nobis demonſtrant originem domum limô & ⊡ urinâ circum ſeptam. Arrogantes ergò ſublimia qvid attollimus ſupercilia?* Manus *noſtræ ſunt oculatæ, credunt qvod vident; avaritiam rabidô cane pejus & angve fugiant: (tanqvàm radicem omnis mali!) bonum ac utile conficiant, ad egenorum ſolatium. Puræ ad honorem Dei eleventur in oratione Dominicâ: puræ ſerventur conſcientiæ & vocationi noſtræ.* Pedes *ambulent innocentes in viis Domini ſanctaqve Dei tabernacula freqventare geſtiant. Firmi ſtemus in veræ pietatis ſemitâ non titubanter aut vacillantes. (Pietas ad omnia utilis & habet divinam promisſionem hujus & æternæ vitæ.)* Calcaneus *infirmitatem noſtram & innatum mundi amorem nobis inculcat; qvem ut Chriſtus nobis eximat; (Per mortificationem ſpiritualem ſeu imitationem pasſionis & mortis Chriſti vid: D. Tomas à Kempis.) Qvi ſeqvitur me nunqvam ambulat in tenebris dicit Dominus: atqve infernalis ſerpentis morſus, illecebrasqve avertat disſipetqve; ardentibus ipſum debemus ſolicitare ſuſpiriis. Ecce! inſtrumenta bonorum operum qvæ fluunt ex verâ pietate & confirmant fidem. Ad pias haſce meditationes manu qvaſi ducimur corporis noſtri ſpeculatione. Sapienti ſat!*

MYOLOGIA.

Nomen:	*Initium:*	*Inſertio:*	*Uſus:*
Frontales:	*ab initio pilorum frontis:*	*in ſupercilium:*	*rugant frontem.*
Occipitales:	*à medio oſſis occipitis:*	*ultrà ſuturam lamdoidẽ:*	*rugant cutem occipitis.*
Palpebrarum:			
Elevatores:	*à foramine orbitæ oculorum:*	*in Tarton palpebræ:*	*elevant palpebras.*
Conſtrictores ſuperior:			
Conſtrictores inferior:	*circumduc: orbitæ ulteriùs:*	*ad latitudinem.*	*conſtringunt oculos.*
Naſi:			
Elevatores recti:	*à ſummitate naſi:*	-- --	*attollunt.*
Elev: obliqvi communes labio:	*à 1mo oſſe maxillæ ſuper:*	*in ejuſdem alas*	*attollunt obliqvè.*
Dilatatores:	*Circumducuntur alis naſi:*	*internè:*	*dilatant naſum.*
Conſtrictores:	-- --	*externè:*	*conſtringunt*
Oculorum:			
Superbi:	-- -- --	-- -- --	*attollunt.*
Humiles:	*intrà orbitam circà:*	*ad iridem oculi:*	*deprimunt.*
Bibitores:	*nervum opticum:*	-- -- -- --	*adducunt.*
Indignatores:	-- --	-- -- --	*abducunt.*
Amatores ſuperiores;	*ibid: aſt firmantur trochleari: ligam:*	*in 3. oſſe max: ſup:*	*obliq; elevant.*
Amatores inferiores;	*in ſecundà ſuturâ inorbitâ:*	*ad iridem.*	*obliq; deprimunt.*
Auris externæ:			
Levatores:	*à frontali muſculo:*	*in auris part: ſup: anteriùs.*	*obliq; anteriùs elevant.*
Lateralis 3.portienũ:	*ab occipitali muſculo:*	*in auris partem poſteriorem.*	*poſteriùs movent.*
Auris internæ:			
Externus:	*Ex memb: in meatu auditorio.*	*fertur in tympanum:*	*Trahit tympanum exteriùs.*
Internus:	*reconditus intrà os.*	*in cervicem mallei.*	*Malleum trahit, attollit.*
Labiorum:			
Levatores communes naſo:	--	-- --	
Levatores alii duo:	*à qvarto oſſe max: ſuperioris;*	*in labium ſuperius;*	*attollunt labium.*
Depreſſores primi:	-- --	--	
Depreſſores ſecundi;	*à margine inf: max: inferioris;*	*in labium inferius:*	*deprimunt.*
Levatores ſ. adductores:			
Zygomatici ſ. jugales:	*ab initio proceſſûs Zygomæ.*		*attollunt os.*
Baſiatores:	*Circumduntur ori.*	*in labium ſuperius:*	*conſtringunt os.*

Nomen:	*Initium:*	*Inſertio:*	*Uſus.*
	Maxillæ inferioris:		
Crotaſites, Temporales,	*ab oſſe temporum:*	*in proceſſum maxillæ infer:*	*attollunt maxillam inferiorem.*
Maſſeteres, Laterales,	*ab oſſe jugali:*	*in margin: infer: maxillæ inferioris;*	
Digaſtrici, Biventres,	*à proceſſu maxillaformi:*		
Qvadratiſ. platyſmamyodes:	*à ſcapulâ, clavi ſpinâ & 3. pectoris coſta;*	*in menti partem internam*	*deprimunt eam.*
		in maxillam inferiorem	
Pterigoides interni;	*à proceſſu alari externo:*	*in proceſſum condylum*	*Rotant eam.*
Pterigoides externi;	*à proceſſu alari interno:*	*in partem poſt: maxillæ inf:*	
Buccinatores;	*à maxillâ ſuperiori:*	*in inferiori maxill: internè:*	*intrò pellunt genam.*
	Capitis communes:		
Splenii:	*à 5. ſpinis toracis & 5. cervicis;*	*in occip: propè proceſſ: maſtoideum:*	*erigunt caput.*
Complexi:	*à 1. transversâ torac: & 4. cerv:*	*in occip: latè ad dict: proceſſ:*	
Recti majores;	*à ſecundâ ſpinâ cervicis:*	*in occiput*	
Recti minores;	*à tuberculis primæ:*		
Obliqvi ſuperiores:	*à medio occipite:*	*in proceſſum transv: primæ*	
Obliqvi inferiores:	*à ſpina 2. 3.*	*in transverſum primæ;*	*circumag. cap.*
Maſtoidei:	*à capulâ ſterni, carne claviæ;*	*in proceſſ: mammiformem;*	*flectunt caput.*
	Cervicis:		
Transverſales:	*à 6. toracis transv: procesſibus:*	*in transverſos cervicis.*	*Tendunt cervicē*
Spinati:	*à 7. toracis & 5. colli ſpinis:*	*in 1. cervicis ſpinam.*	
Longi:	*à vertebris inferioris colli:*	*in ejusdem ſuperiores.*	*flectunt cervicē.*
Scaleni:	*à primâ pectoris coſtâ anterius:*	*in colli vertebras anteriùs.*	
	Toracis anteriùs:		
Pectorales:	*à clavic. 5. & 6. coſtâ:*	*in mediū humerum*	*adduc: humerū introrſū.*
Serrati antici ſuper:	*à 2. 3. & 4. coſtâ:*	*in proceſſ: ancyroid.*	*adduc: ſcapulam pectori.*
Serr: antici inferiores:	*ab 8. coſtis intermediis:*	*in baſin ſcapulæ:*	*adducunt ſcapulam.*
Subclavii:	*à margine latiori claviculæ;*	*in primam coſtam ad ſternum.*	
Intercoſtales externi:	*à margine inferiori coſtæ ſuper:*	*in marg: ſup: coſtæ inf:*	*inſerviunt inſpir: exſpirationi.*
Intercoſtales interni:	*à margin: ſuperiori coſtæ infer:*	*in marg: inf: coſtæ ſup:*	
	Toracis poſteriùs:		
Latisſimus dorſi:	*ab coſtâ usq; ad os ſacrum;*	*infrà caput humeri:*	*hum: abduc: dorſumq;*
Serrati poſtici ſuper:	*à 1. ſpina toracis & 3. cervicis.*	*in 3. ſuperiores coſtas*	*parùm invertunt. elevant coſt: propter inſpir:*
Serr: poſtici inferiores:	*à 3. ultimis toracis ſpinis:*	*in 4. ultimas coſtas*	
Sacrolumbi:	*ab oſſe ſacrô --*	*in qvamvis coſtam ſuis tendinibus*	*erigunt totum corpus.*
Longisſimi:			
Semiſpinati:		*in qvemlibet proceſſum ſpinatum*	
	Lumborum:		
Sacri:	*ab oſſe ſacrô externè:*	*in proceſſ: transverſos vertebræ lumborum:*	*erigunt vertebras lumbor:*
Qvadrati:	*ab oſſe ſacrô & ileô internè:*	*in ultimam toracis coſtam:*	*depr: ult: coſtam.*

Nomen:	*Initium:*	*Inſertio:*	*Uſus:*
Abdominis:			
Obliq; deſcendentes:	*à coſtis ubi deſinit ſerratus:*	*in ileum & lineam albam.*	*Comprimunt partes abdominis internas.*
Obliq; aſcendentes:	*ab ileo:*	*in coſtas inferiores & lin: alb:*	
Transverſales:	*à proceſſibus transv. lumb:*	*in lineam albam.*	
Recti:	*ab oſſe pubis:*	*in cartilaginem mucronatã.*	
Pyramidales:		*in lineam albam.*	
Artuum & ſcapulæ:			
Cucullares:	*ab 8. ſpinis tor. omnibusq; cervicis:*	*in clav: hum: ſcap: ſpin:*	*trahunt ſurſum deorsũ (transverſùm.*
Rhomboides:	*à ſpinà 1. toracis & 3. cervicis:*	*in baſin ſcapulæ.*	*retr: elevando ſcap: parũ.*
Levatores:	*à transverſ: 2.3. & 4. cervicis:*	*in angulũ ſup: ſcapulæ:*	*elevant ſcapulam.*
Humeri:			
Deltoides:	*à clavic: ſummo hum: ſpin: ſcap.*	*in medium humerum*	*elevant humerum.*
Coracoides, ancyroides:	*ab ancyroide proceſſu:*		
Rotundi major:	*ab angulô inferiori ſcapulæ:*	*infrà caput humeri.*	*deprimunt parũ verſùs poſteriùs.*
Rotundi minor:	*à cervice ſcapulæ:*		
Suprà ſpinati:	*à baſi ſcapulæ juxtà ſpinam:*	*in 5. Ligamentum.*	*conjungit humerum*
Infrà ſpinati:	*à baſi ſpinæ infrà:*	*in 4. ligamentum.*	*circumagunt humerum.*
Immerſi; inf: ſcapulares:	*à baſi; aſt externè:*	*in 3. ligamentum.*	
Cubiti:			
Bicipites:	*ab acetabulo & proceſſû ancyroide:*	*in olecranum ſeu cubitum.*	*flectunt ulnam.*
Brachiei interni:	*à medio humero:*	*in ulnam & ligamentum.*	
Longi extenſores:	*à cervice ſcapulæ & infrà caput:*	*in olecranum.*	*extendunt cubitum.*
Breves:	*à medio humero:*		
Radii:			
Rotundi: *Pronatores:*	*à tuberculo interno humeri:*	*in medium radium.*	*Pronant.*
Qvadrati:	*ab ulnæ parte infernâ internâq;:*	*in radii partem int: inferiorẽ*	
Longi: *Supinatores:*	*à medio ferè humero:*	*in radii partem infernam*	*ſupinant.*
Breves:	*à ligam: humeri & capite ulnæ:*	*in medium radium*	
Anconei; brachiei externi:	*ibidem:*	*in ipſam ulnam:*	*[extendunt cubitum.]*
Carpi & metacarpi:			
Flexores interni:	*à tuberculo humeri interno:*	*in oſſicula carpi.*	
Flexores externi:			
Palmares:		*ad digitorum radices.*	
Extenſores interni:	*à tuberculo humeri externo:*	*in oſſa metacarpi.*	
Extenſores externi:			
Digitorum:			
Perforantes 4.	*à tuberculo humeri interno:*	*in tertium internodium.*	
Perforati 4.		*in ſecundum internodium.*	
Lumbricales 4.	*ab utriſq; ſuprà dictis:*	*in primum.*	
Extenſores 3. internodii:	*à tuberculo humeri externô:*	*in 1. & 2. internodium.*	
Extenſ: 2. 4. internodii:			
Interoſſei interni 3.	*inter oſſa metacarpi:*	*in 1. & 2. internodium.*	
Interoſſei externi 3.			

Nomen:	*Initium:*	*Inſertio:*	*Uſus:*

Pollicis:

Flexor 3tii internodii nō: 1.	*à medio radio:* --	*in tertium internodium.*	
2di: nō: 2.	*à ligamento annulari:*	*in ſecundum.*	
1mi: nō: 4.	*ab oſſibus metacarpi transverſè:*	*in primum.*	
Extens: 2di eſtq; nō: 2.	*à mediô radiô:*	*in primum & ſecundum.*	
Adductores: nō: 1.	*à metacarpo indici ſubjecto:*	*in primum pollicis.*	

Indicis:

Indicatores: nō: 1.	*à mediô cubitô:* --	*in ſecundum internodium.*	

Auricularis:

Abductores: nō: 2.	*ab oſſibus carpi:*	*in primum internodium.* (both)	
Adductor ſpecialis:	*ab oſſe ei ſubjecto metacarpi:*		

Pedum & femoris:

Pſoas:	*ad 2. toracis & omnium vertebr: lumb:*	*in rotatores minores:* (both)	*flexores 4. femoris.* (both)
Iliaci interni:	*à ſupercilio ilei interni:*		
Tricipites:	*ab oſſe pubis & coxendicis:*	*in lineam aſperam.*	
Lividi:	*inter ſecundum tuberculum & os pubis:*	*in medium femoris:*	*adducunt.*
Glutei majores:	*à ſupernâ & poſt: ilei regione:*	*in medium usq; femur:*	*extenſores tres.* (three)
Medii:	*à mediâ:* --	*in rotatorem majorem:*	
Minimi:	*ab infernâ:*	*ibidèm.*	
Pyriformis:	*ab oſſe ſacro:* --	*in cavitatem rotatoris*	*Circumactores 4.* (four)
Obturat: externus:	*à foramine pubis externè:*	*in rotatorem majorem:*	
Obturator intern:	*à foramine pubis internè:*		
Quadratus:	*ſub foram: ab oſſe iſchii & pubis;*	*ſub rotatore majore.*	

Cruris:

Membranoſi:	*ab oſſe ilei anteriùs ſuperiùs;*	*in totum crus & femur:*	*extenſores tibiæ quinq;.* (five)
Recti:	*à tuberculô ſecundô ilei;*	*ſub genu.*	
Vaſti interni:	*ſub rotatore internè:*	*infrà patellam:* (three)	
Vaſti externi:	*ſub rotatore externè:*		
Crurei:	*inter duos rotatores:*		
Faſciales, ſartorii:	*à tuberculo primo ilei:*	*infrà patellam.*	*flexores tibiæ quinq;.* (five)
Graciles:	*à ſuturâ oſſis pubis;*	*ſub genu (uti Sartorius:)*	
Semi nervoſi:	*ab oſſe coxendicis:* (both)	*ſub genu:* (three)	
Semi membranoſi:			
Bicipites:	*ab oſſe pubis & coxendicis, alt: cap: à medio ferè fem:*		
Suppoplitei:	à fibulâ externè ſeu à parte internâ tub: anterioris femoris:	*in tuberculum internum:*	*obliq; tibiam movet.*

Nomen:	*Initium:*	*Inſertio:*	*Uſus:*
Tarſi & Metatarſi:			
Tibiales antici:	*à ſup: tibiæ & fibulæ tubere:*	*in os metatarſi pollici ſubjecto:*	*flectunt tarſum.*
Peronei ſecundi:	*à mediâ fibulâ:*	*in os tarſi:*	*pedem ſuprà tib:*
Tibiales poſtici:	*inter tibiam & fibulam;*	*in os metatarſi minimo ſubjectũ;*	*obliq; movent deorſùm & internè.*
Peronei primi:	*à tibiæ appendice ſuperiori:*	*in os tarſi qvod pollici nectitur;*	*obliq; mov: deorsùm externè.*
Gaſterocnemii:	*ab int: & externo capite fœmoris interno:*	*in os calcis:*	*extendunt tarſum.*
Solei:	*à tibiâ inferiùs:*		
Plantares:	*ab internô capite inferiori femoris:*		
Digitorum:			
Extenſ: 3. internodii:	*inter tibiam & fibulam:*	*in tertium internodium:*	*extendunt digitos.*
-- 2di internod:	*à ligamento annulari:*	*in ſecundum:*	
Interoſſei: externi 4.	*inter oſſa metatarſi:*	*in primum & ſecundum:*	*extendunt, adducunt & abducunt.*
-- interni 4.			
Perforantes 4.	*inter tibiam & fib: poſteriùs:*	*in tertium:*	*flectunt digitos.*
Perforati 4.	*à ligamento annulari:*	*in ſecundum:*	
Lumbricales 4.	*ab utrôq;* --	*in primum:*	
Portio carnoſa:	*ab oſſe calcanei;*	*in initium lumbricalium.*	
Pollicis:			
Adductor unus:	*à ligamentô calcis interiùs:*	*in primum internodium.*	
Adductor major:	*à ligam: metatarſi digiti:*	*in primum internodium interius.*	
Add: transverſalis:	*à ligamento minimi digiti:*	*eodem loco.*	
Flexor propius:	*à mediâ fibulâ: poſteriùs:*	*in ſecundum internodium:*	
Extenſor proprius:	*anteriùs:*		
Minimi digiti:			
Adductor proprius:	*ab oſſe calcis;* --	*in ſecundum internodium.*	
Oſſis hyoidis:			
Sterno hyoideus:	*à ſterni parte internâ:*	*in os hyoides.*	
Coraco-hyoideus:	*ab angulo ſuperiori ſcapulæ:*		
Stylocerato hyoideus:	*à proceſſû ſtyliformi:*		
Genio hyoid: externus:	*à menti parte internâ:*		
Idem internus:			
Tyroidis ſeu ſcutiformis:			
Sternothyroidei:	*à ſterni parte internâ:*	*in partem internam thyroidis.*	
Hyothyroidei:	*ab hyoide:*		
Cricothyroidei:	*à Cricoide:*		

Nomen:	*Initium:*	*Inſertio:*	*Uſus:*

Arytenoidis:

Tyroarytenoidei:	*ab internâ parte Thyroidis*	*in arytenoidem.*	
Cricoarytenoidei poſtici:	*à cricoide poſterius:*		
Iidem laterales:	*à cricoidis latere:*		
Arytenoideus:	*inter arytenoides:*		

Lingvæ:

Stylogloſſi:	*à Styliformi proceſſû:*	*in lingvam.*	
Baſiogloſſi:	*à baſi oſſis hyoidis:*		
Ceratogloſſi:	*à cornubus ejuſdem:*		
Mylogloſſi:	*à dentibus molaribus:*		

Oeſofagi:

Stylofaryngæi:	*à ſtyli formi proceſſû.*		
Cefalofaryngæi:	*ab oſſe ſfenoide.*		
Sfenofaryngæi:	*à proceſſû alari oſſis cuneiformis.*		
Faryngæus:	*circumducitur gulæ.*		

Gargareon ſeu Uvula:

Pteryſtafilini interni:	*à pteryægoide interno;*		
externi:	*externo:*		

Pudendi:

Cremaſteres:	*ab oſſe pubis.*		
Erectores penis:	*ab oſſe coxendicis.*		
Dilatatores uretræ:	*à ſfinctere ani.*		
Elevatores ani 1.mi & 2.di.			
Sfincter ani:	*Circumducitur anô.*		
Sfincter veſicæ:	*circà os veſicæ extenditur.*		
Diafragma:	*à confiniô cartilaginis coſtarum. & vertebrarum toracis.*		

De ſenſibus externis: (vid. D. Bonii P. P. œconomia corporis animalis.)

In genere, ubi ſenſionis.
- Deſcriptio: eſt exploratio objecti.
- Explicatio: ubi conſiderandum qvid intelligatur per:
  - 1. Objectum: qvod proponitur ad converſandum & uſurpandum.
  - 2. Explorationem: qvæ eſt vel affectio Spiritûs à ſenſo, vel effectio ſpeciei in ſpiritû.
- Afficiunt aſt ſenſa ſpiritum movendô & informandô.
- Movent; tangendô mediante commenſuratione inter id qvod tangit & tangitur; unde: *Voluptas*, *dolor*: & premendô.
- Informant; reddendô ſibi ſimilem; qvatenùs afficiunt certo modo.

In ſpecie; ubi occurrit:

Tactio: ubi ejus.
- Definitio: *eſt ſenſio tangentis qvalitate ſuâ corpus noſtrum afficientis; vel accedendô ad corpus; vel excedendo à corpore; vel ſe movendô intrà corpus.*
- Explicatio qvalitatum tangentium, qvarum paria ſunt octo:
  - 1. Raritas & denſitas. 2. Subtilitas & hebetudo. 3. Levitas & aſperitas.
  - 4. Levitas & gravitas. 5. Calor & frigus. 6. Fluiditas & firmitas.
  - 7. Humiditas & ſiccitas. 8. Mollities & durities.

Guſtatio: cujus
- Deſcriptio: eſt ſenſio ſucci ſapidi.
- Explicatio vocabuli
  - Succi: eſt qvi conſiſtit ex humido in rebus calore coctis.
  - Succi ſapidi, qvi vocatur *Sal*; cujus ſapor eſt *incohativè à calore; perfectivè à figurâ particularũ ingerentium ſeſe inſtrumento ſapiendi. Hinc qvæq; res, qvæ aſſumi in corpus poteſt, prout commenſurata eſt porulis organi, qvos ſubit, præ ſe fert ſaporem ſvav. aut inſvavẽ.*

Odoratio: cujus
- Deſcriptio: eſt ſenſio effluvii odori.
- Explicatio vocabuli
  - *Effluvii: qvod eſt halitus qs. ſulfureus, tenuis, ſiccus & commenſuratus ſtructuræ organi ut ejus motum ſpiritus percipiant.*
  - *Odori*: eſt autem odor vel
    - Svavis, cujus corpuſcula ſunt levia, qvæ facilè inſeruntur & amicabiliter ſe gerunt.
    - Inſvavis, qvi violenter agit & exaſperat, irrumpendô æqvò plur: & majorib⁹ angulis.

Auditio: cujus
- Deſcriptio: eſt ſenſio aëris ſonori.
- Explicatio vocabuli
  - Senſio: qvæ fit dum aër in ſfæras expanſus auribus ſe inſinuat.
  - Sonori, id eſt vibrati & figurati,
    - Vibrat aërem vis rerum (elaſtica) ſtrepitum edentium.
    - Figurat certus rerum ictus.

Viſio: cujus
- Deſcriptio: eſt ſenſio lucis tinctæ rerum vultibus.
- Explicatio vocabuli
  - Vultus rerum, id eſt: Colorum
  - Tinctæ; *dùm lux qvaqvà verſùm ſe diffundens inſilit in omnes res & ex iis elicit ſpecies viſibiles & ſecùm per aerem transvehit.*

MEMORIALE
AD PIOS PRUDENTES, VEROS ET FIDELES MEDICOS.

MEmini (Viri prudentes) me plures medicorum libros evolviſſe: in qvibus, (qvod ſæpè miratus ſum) nullam ſummi rerum opificis mentionem inveni, multò minus auxilii divini invocationem anteqvàm ægrotis medicamenta exhiberent. Cum tamen certò certius ſit medici pietatem veram interdùm plura præſtare qvàm admirandam multorum ſciëntiam. Propterea cum corporalis infirmitas nonnunqvam ex peccato proveniat; Medicorum officium erat, cùm ad infirmos vocarentur, ipſos antè omnia monere & inducere; ut animarum medicos adhibeant; ut poſtqvàm fuiſſet infirmô de ſpirituali ſalute proviſum ad corporale medicinæ remedium ſalubriùs procederetur. Hanc viam laudabilem tres ſaltem (qvod ſciam) præſtantiſſimi medici ingreſſi, ſummâ cum laude artem ſuam exercuerunt. Arnoldum puto, Gordonium & Raymundum Lullium in arte operativâ. Hi ſæpiùs ægrotos ſuos (viſitandô eos) ad reſipiſcentiam hortabantur & implorato priùs divini numinis auxilio ſummam Dei benedictionem in medendô experti ſunt. Raymundo ſeqvens formula precandi fuit familiaris, qvàm hùc aſſcribere placuit; & qvæ omnes veros Medicos ſui officii admonere debet.

(Precatio Raymundi Lullii antè Medicinarum exhibitionem:)

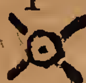
DOmine JEſu Chriſte, qvi es omnium vera ſalus, Domine, Tu es, qvi omnia in bonitate & ſapientia Tua valdè bona creaſti, ſine Te nihil ſcio boni in ſeculo. Qvare Domine J. C. majeſtatem Tuam ſuppliciter adoro, qvia ſcio & firmiter credo, nihil boni absqvè Tuâ bonitate, nihil magni absqve Tuâ magnitudine, neqvè durans absqvè Tuâ duratione, neqve potens ſine Tuâ poteſtate, neqve ſapiens ſine Tuâ ſapientiâ, neqve diligens ſine Tuo amore; neqvè virtuoſum ſine Tua virtute, neqvè verum ſine Tua veritate, neq; glorioſum ſine Tuâ gloriâ, neqvè juſtum ſine Tua juſtitiâ. Scio, qvod Tu hominem mirabiliter creaſti, mirabiliùs reformaſti; qvi medicinam veram ad reparandam ſanitatem dediſti. Da benedictionem veræ medicinæ, ut omnes virtutes, qvas in principio poſuiſti, in ea ad finem perducantur: ut in corpore, qvod introierit, ſanitatem mentis & corporis inducere mereatur; per Dn: Jeſum Chriſtum! Amen.

[Creſcit agitata Pietas.]

J. N. R. J.

Caput I.

De communibus integumentis.

AD externa integumenta ſeparanda diligentiâ opus eſt,ut omnia integra à cæteris libera appareant, ne cutis ſit multâ pingvedine conſpurcata, aut membrana carnoſa pingvedine tecta, licet hoc in pingvibus evitari omninò non poſſit. Reſupinatô itaqve cadavere (in tabula anatomica) duc lineam à mucronatâ cartilagine ad umbilicum usq; eoq; dimiſſo eam protrahe ad oſſa pubis, hanc poſteà ad angulos rectos ſecabis ex utrâq; parte è regione umbilici, ita ut non tangatur umbilicus; propè qvem has ſectiones connectes per alias minores h.m. Has ſectiones adeò profundas facies, ut cutem ſolam ſeces, qvod ex colore facilè dignoſces; alba enim eſt cutis & pingvedo flava aut ſubflava, poſteà cutem ſeparare incipies ab unô ex 4. angulis, qvod ut rectè aſſeqvaris, cautè incidendum erit, cultrôque potiùs uteris transverſo, rectiùs enim nimis velocitèr ſecat & partem aut pingvedinis aut cutis ferè ſemper lædit, id præſtabis duobus in locis, utpotè ab angulo dextro ſuperiori & in ſiniſtro inferiori ad ſpithamæ profunditatem, poſt-

eà pingvedinem cum ſubtracta membrana carnoſa in iisdem locis ſeparabis, ubi cavendum tamen ne ſubjecti muſculi lacerentur; qvod levi negotio evitabis, poſtea in aliis duobus angulis omnia junctim ſeparabis à ſubjectis muſculis, qvibus in locis ſeparata erit membrana carnoſa, hanc reperies ſub pingvedine cuſpide cultri, qvam inventam à ſuperpoſita pingvedine liberabis; ubi tamen cavendum ne laceretur membrana; hæc enim facilè cuſpide cultri læditur, ideoq; cuſpis ſemper verſùs pingvedinem dirigenda His paratis candelam accenſam cuti ſubmove, ut veſicula elevetur, qvæ detecta cuſpideqve cultri à cute ſeparata, cuticulam exhibebit.

Caput II.

De Muſculis abdominis.

DEcem muſculi ſunt, aſt ſumma eſt difficultas in iis ſeparandis, undè diligentiâ eſt opus. Primò ulteriùs externa integumenta ſeparanda ſunt, ut in pectore appareat ſerratorum portio: in inferiori regione margo oſſium pubis & Ileum conſpiciatur & lateraliter non procul à vertebris lumborum protrahenda. Qvibus ſeparatis, primum par muſculorum obliqvè deſcendentium ſeparare incipies in pectore, ubi ſerrato annectitur per dentatas productiones, qvas ab invicem ſeparabis patentibus ſeparationis lineis, qvæ tres eſſe ſolent, aliqvando etiam qvatuor, qvinqve: qvo loci obſervabis illas etiam deſinere in ſerratum, ſed graciles tendines exporrigere in marginem inferiorem coſtarum. His productionibus ſejunctis ad dorſum te convertes, ut principia omnium trium muſculorum deſcen-

ſcendentium & transverſorum illinc prodeuntium ſepares; qvod ut aſſeqvaris, opus eſt, ut latisſimi finem hûc oſtenſum ſepares, ubi nulla difficultas. Hoc elevato, primum muſculum deſcendentem ſeparabis cavendo ne ſubjectum laceres; qvod evitabis, ſi ductum fibrarum obſerves. Hoc primo parumper liberato etiam ad ſecundum accedes aſcendentem; cujus principium propè primum videbis ad rotundum accedens, in qvô elevando obſervabis membranoſum principium tertii, qvod à procesſibus transverſis vertebrarum provenit; ſecundo ſeparato, ut priùs feciſti, ad tertium devenies, in qvo minor difficultas erit. His principiis liberatis ad primum iterùm te convertes, in qvo nil erit ardui usqve ad rectos, ſed cum ejus tendinem à ſubjecto ſecundi ſuprà rectos diſcurrentis dividere aggredieris, difficillimum invenies opus & ferè imposſibile, ſi ad lineam usqvè albam id facere tentes, qvare poſtqvam ipſum ſeparaveris, ad latitudinem pollicis: ſatiùs erit inferiorem aſcendentis ſecare, eumqve cum ſuperiore aſcendenti ſimul junctos, à ſuppoſito muſculo recto dividere, qvod facilè ſuccedet, ubi muſculi recti carnoſa obſervatur ſubſtantia; ſecùs autem in inſcriptionibus ejusdem reperies, qvoniam tenacisſimè tendines adhærent. Superiorum muſculorum tendines igitur etiam ſuprà & infrà inſcriptiones dictas, patienter divides, ita ut tenuiſſima eorum inſertio remaneat, cum digitationibus illis, qvam poſteà levi negotio integrè ſecabis. Obſervabis demùm dùm ad lineam albam usqvè deducere deſcendentem muſculum tentabis, proceſſus (in infima parte abdominis) peritonæi ad teſtes, qvos utroqve in

latere integros ſervare oportet. His peractis ad ſecundum te convertes, in qvo ſeparando, ubi carnoſus eſt, nulla difficultas erit; ſed cum incipiet in tendinem oſtendi, non levis erit labor, & propterea non præſumes ipſum producere ad lineam albam usq; , ſed poſtqvàm aliqvam portionem tendinis ſeparaveris, illum dimittes, deindè portionem ſui tendinis, qvam ſuprà rectum reliqviſti, verſùs ipſum ſeparabis, ita ut remaneat ſuo principio appenſa & ipſum rectum ex totô detectum. Rectum poſteà peritonæo ſeparabis, idqve digitis potiùs qvàm cultro, ſed ſub ſterno, ſub qvo aſcendit, major erit labor. Uncô igitur ſternum, vel potiùs cartilagines ſterni ad inferiores coſtas deductas elevabis, ut totum transverſum videas muſculum, ac à diafragmate & peritonæo ſine dilaceratione ſeparare valeas. Cautè hîc incedendum erit verſùs ſuperiora, qvoniam muſculi ſubtileſcunt, & facilè franguntur. His pariter ſic præparatis ad rectos devenies, in qvibus nulla alia difficultas niſi propè mucronatam cartilaginem, qvoniam illi aſſumunt venam & arteriam à mammariis internis, qvæ vaſa ſervanda ſunt diligenter, id etiam faciendum in parte inferiore; ſed hæc magis conſpicua ſunt. In his muſculis ſeparandis obſerva digitationes illas, ſeu inſcriptiones non eſſe in partem ipſorum infernam, ſed in ſuperiore, ubi ſcilicet tendines muſculorum obliqvè deſcendentium & aſcendentium ipſos tegunt. In his poſteà perqvires anaſtomoſin venarum ſuperiorum & inferiorum, qvam aliqvando facilè, aliqvando difficili negotio reperies, qvandoqve etiam non reperies (ob ſummam tenuitatem.) Tandèm propè oſſa pubis, in fine rectorum aliqvando

qvando videbis qvintum par muſculorum, (qvod pyramidale dicitur,) aliqvando unum tantum muſculum reperies, & aliqvando planè nullum, in qvo caſu obſervabis rectos latiores eſſe propè ipſa oſſa. Hoc qvintum par à lateribus & ab invicem ſeparabis, ita ut appenſum remaneat lineæ albæ in ſuperiore parte, & in inferiore oſſibus pubis.

CAPUT III.

De ventriculo, inteſtinis, omentô, meſenterio, liene, pancreate.

DIfficilis præparatio propter extractiones. Undè talis ordo ſervandus: diſſectô peritonæô in qvatuor partes, (ut ſuperiùs de externis integumentis factum eſt;) venam umbilicalem à peritonæô ſeparabis usqvè ad hepar. Dein omentum ab inteſtinô colô detrahes, ubi obſerva cavitatem, qvam ipſum omentum producit, dùm adhæret inteſtino colo, fundo vertriculi, lieni, pancreati. Poſteà inteſtinum rectum à ſuô ligamentô ſeparabis inferiùs qvantùm poteris, idqve duplici ligamento ligabis & inter utramqve ſecabis ejusqve præparationem verſùs ſuperiora perſeqveris. Obſerva inteſtinum colon in fine anteqvàm rectum evadat, flexum facere ad ſuperiora; qvô aliqvandò ad lienem, (aut ſaltèm renem ſiniſtrum pervenit,) aliqvandò non. Hoc ſeparabis igitur verſùs ſuperiora à rene ſiniſtrô, à liene, à fundô ventriculi, ab hepate, à rene dextrô usqve ad os ileon dextrum, ubi deſinit. Tunc tenuia inteſtina ſeparabis à meſenteriô, usqve dùm videris pancreas adnexum, ubi factâ duplici ligaturâ, (ut inferiùs feciſti,) ſectionem facies ut ſuprà, & inteſtina extrahes; qvæ poſtqvàm fuerint repurgata ab excremen-

tis, extendes ſuprà tabulam ordine conſvetô, ſed priùs particulam ipſorum ſecabis, in qvâ tunicas monſtrabis (facta ſeparatione externa tantùm) qvoniam alia ex ſe manifeſta ſunt. Per longitudinem poſteà finem ilei & principium coli ligabis, qvod per longitudinem ſecabis verſùs cœcum, ut oſtendere poſſis valvulam ibi regreſſum á craſſis in tenuia prohibentem. Tandem ipſa inteſtina in flabis & extremitatibus vinctis relinqves: (*vid: Illuſtriſſimi D. Wedelii C. P. C. Decad: 8. Exercitatio 7. De Valvulis conniventibus:) Viſuntur non ſolùm in cadaveribus qvibusvis (circuli ſcilicet) qvamvis non rarò neglecti, verùm maximè, ſi inteſtina elutriata & inflata exſiccentur, qvalia à nobis demonſtrari poſſunt ad oculum, qvaſi infibulati ſeorsìm reliqvo contextui, ut ſenſibus ſint diſtincti.* Poſteà oportet meſenterium ſeparare, ſed priùs partem illam, qvæ colon alligabat in parte ſiniſtra. Et rectum opus eſt ſeparare, qvod incipies, ubi rectum ſecaſti, qvô locô obſervabis, ut venam ad rectum protenſam per ipſam partem ſerves, & cum ad ſuperiora pervenies, ubi os ſacrum deſinit, lateraliter obſerva: ne aut vaſa ſpermatica aut uretrem lædas, qvod in non valdè obeſô corpore facilè evitabis. His obſervatis, ad ſuperiora progredieris. Sed cum ad vertebras lumbares devenies, obſerva: arteriam meſentericam inferiorem ad hanc partem protenſam, qvam à trunco ſeparabis & ſic exſcindes cautè. Poſteà ſuperius ſeu dextrum orificium ventriculi inveſtigabis, & diligenter digitis à diafragmate ſeparabis, altiusqve qvam fieri poterit, ligabis & ſecabis. Poſtea lienem à diafragmate ſeparabis & à rene, ubi cautè incedes attentèque obſervabis, ne renem ſuccentu-

riatum

riatum ſimul abſtrahas; pariter obſerva principium vaſorum ſpermaticorum ſub emulgentibus ex utrâqve parte, deindè radicem meſenterii ſeparabis: ubi duæ occurrent inſignes arteriæ, qvarum ſuperior Cœliaca, inferior Meſenterica ſuperior dicitur has à trunco ſeparabis. Indè hepar à diafragmate ſejunges cui adhæret per ligamentum latum ipſius & ſæpè per multa filamenta præ digitis franges. Poſteà venam cavam ſecabis ſuprà hepar, propè diafragma & ſub ipſo, ubi obſervabis: ne venam ad renem ſuccenturiatum dextrum deductam lædas, altam enim habet originem. Tum adhibita diligentia truncum ſecabis ſtatìm ſub ipſô hepate, & ſic omnia junctìm extrahes, qvæ à ſangvine repurgabis ac ſuprà tabulam eo ordine qvo in corpore exiſtunt, oſtendes, & ſi qvid erit in ventriculo, illud extrahes & circà ſuperius orificium ejus nervos perqvires, qvos facilè invenies, ſi altam feceris ſectionem. His inventis, duobus filis ligabis, eorum divaricationes circà ventriculum diligenter ſeparabis; ubi obſervabis ramum inſignem ad hepar tendere, qvem diligenter ſervabis. Poſteà venas & arterias ad ipſum ventriculum tendentes inveſtigabis, & primò à ſiniſtris à liene aut à ramis ad ipſum tendentibus tres aut qvatuor invenies facilè, ſi membranam, qvæ à ventriculo ad lienem exporrigitur, diligenter ſeparabis, ſtatìm vaſa videbis, qvæ tùm verſùs ventriculum, tùm eorum originem ſeparabis. Horum vaſorum primum, (ſcilicet qvod magis proximum eſt orificio ventriculi ſuperiori,) vas breve dicitur, cætera gaſtrica minora. Verſùs fundum videbis ventriculi venam & arteriam, has ambas diligenter ſeparabis, & vide-

videbis, oſtendi ferè ſemper verſùs partem dextram ventriculi & jungi gaſtro epiploicis dextris. Hîc, ſi diligentia uteris, nullum erit negotium. Poſteà à dextris principium venæ & arteriæ gaſtro epiploicæ dextræ reperies, obſervabisqve hanc à ramo iliaco; illam à meſenterio ortum habere, in qvibus pariter levis erit difficultas. Indè ad ventriculi ſuperiora te convertes, ut gaſtricas dextras & ſiniſtras invenias. Nec circà has multa erit difficultas, qvoniam ſi circumfuſas membranas ſepares, vaſa apparebunt, eorumqve trunco invento, verſùs originem progredieris, videbisqꝫ venam oriri à ramo ſplenico (aut propè ipſius exortum) arteriam vero à ramo cœliaco. In ſeparatione horum vaſorum per ſuperiorem partem ventricnli diſſeminatorum, diligenter incedes, ne nervos hùc tendentes ſeces. Sic progredere verſùs orificium inferius, ubi gaſtricas reperire opus erit: nec de arteria erit difficultas maxima, ſed ſæpè erit de vena, ut eam nullo modo reperire poſſis, ſed loco ipſius videbis ſiniſtram ad pylorum usqꝫ extenſam ac pyloricæ annexam. Qvandoqꝫ etiam ipſam absqꝫ multo labore invenies, qvin minorem habebis, ſi è trunco venæ portæ incipies inqvirere; (cautè tamen erit incedendum ob multa circà hepar obſervanda.) His ſic peractis tunicas in ventriculo ſeparabis facta ſectione angulari hoc modo Λ Ubi tunicam ſeparabis ab angulo verſùs inferiora. Poſteà ſeparatione primæ tunicæ, ſectionem facies, qvæ ad cavitatem usqꝫ perveniat, ut mediam & intimam tunicam oſtendere poſſis. Tandèm duplicaturam omenti patefacies, immiſſa charta intrà ipſam.

CAP.

CAPUT IV.

De epate, liene, pancreate, meſenterio & veſicâ felleâ.

PRimò ventriculum & omentum ex toto ſeparabis & abjicies. Poſteà pancreas à ſubjectis vaſis circumfuſisqve membranis liberabis; ubi obſerves venulas & arterias ad illud porrectas, appenſum inteſtinô duodenô relinqves, qvoniam in ablatione ventriculi opus eſt, ut portionem illam inteſtini, qvam ipſi appenſam reliqviſti, in ablatione inteſtinorum à pyloro infrà hîc relinqvas. Pancreate ſeparato venam & arteriam ad lienem tendentem purgabis, ſed propè arterias inveſtigabis nervulos ad lienem diſſeminatos, qvos exiles obſervabis, inventosq; ligabis filo. Vaſa hæc omnia (præcipuè lieni proxima) diligenter purgabis; deindè nervum (qvem ad jecur tendentem ſuperiùs ſervaſti) ſeparabis usq; ad illud, ad qvod etiam alterum invenies tendentem propè venæ portæ truncum; hunc reperies in detectione trunci ipſius, qvod affatìm efficere poteris. Sed cum devenies ad meſenterium, obſervabis arteriam meſentericam ſuperiorem, cujus truncum filô ligabis. Poſtea ejus ramificationem (& pariter venæ) per meſenterium detegas; ubi obſervabis multas glandulas, qvarum aliqvas ſervabis, ut ipſas oſtendere poſſis. Servabis propterea aliqvam portionem membranæ ſuperioris & inferioris ipſius meſenterii. In detectione venæ meſentericæ (aut ſplenicæ) invenies ortum hæmorrhoidalis, qvam ſervabis & ſeparabis usq; ad extremitatem, abjiciendo portionem illam, qvæ

B ver-

verſus renem ſiniſtrum diſſeminatur ad inteſtinum Colon, ſimul cum ligamento relinqvendo portiuncula, ubi rectum continebatur. Poſtea ductum cholidochum purgabis cùm ad veſicam felleam, tùm ad hepar. Aſt obſervandum, propè ipſam arteriam à cœliaco ramo ad hepar diſtributam, qvam diligenter ſeparabis: ſed cum propè veſicam felleam id facies, obſervabis ramulum ſatis conſpicuum ad ipſam protendi, propè qvem obſervo etiam nervulum exilem hùc protenſum. Venas cyſticas aliqvando reperies, ſed rarò; qvas ſi inveneris, ſeparare poteris ad truncum usqve, arteriam autem videbis ſtatim in duos ramos propagari ad utrumqꝫ latus ipſius exporrectos. Obſerva præterea alteram arteriam ad hepar tendentem à ramo cœliaco, & aliqvandò á meſenterico, qvam pariter purgabis. In purgatione venæ portæ obſerva propè truncum multa filamenta, ſeu multos ductus, aliqvandò maniſeſtisſimè apertos, intra qvos & ſtylum immittere poteris, tùm præterea nervulum á plexu ſexti paris donatum. His ſic peractis cautè ſecabis ſecundùm longitudinem pancreas eâ parte, qvâ vaſa reſpiciebat ipſisqve adhærebat, usq; dùm ductum ipſius detegas, qvo detecto, faciliter totàm longitudinem ipſius pancreatis reperies; cautè tamen progredere, ubi inteſtino adhæret, ut inſertionem in ipſum invenias. Obſerva, ne ductum cholidochum ſeces, qvoniam ductus pancreatis ferè ſemper in idem foramen cholidochi ſeſe aperit intra inteſtinum; qvod ut clarè oſtendere posſis, inteſtinum ſecabis ſecundùm longitudinem. Tandèm membranas lienis, hepatis, tandemqꝫ veſicæ felleæ ſe-

pa-

parabis, eô modo, qvo de ventriculo dictum eſt. Poteris etiam detegere aliqvas ramificationes venæ cavæ per ſuperiorem partem hepatis, item portæ per inferiorem, præcipuè duos amplos ramos priores & inſertionem umbilicalis.

CAPUT V.

De renibus, ureteribus, veſica; Vaſis ſpermaticis, teſtibus, pene & reliqvis.

HÆc omnia priùs è corpore educenda ſunt ſimùl juncta, & poſtea ſupra tabulam expurganda; qvare priùs vaſa ſpermatica elevanda ſunt à partibus inferioribus, ſeu ubi ex abdomine exeunt verſùs ſuperiora progrediendo ad ortum usq; ſuum; obſerva in parte inferiore vaſa deferentia, ne ipſa ſeces, qvoniam cum alba ſint, facilè ſecari posſint cum membranis. Cùm id utrinq; feceris, ureteres liberabis à veſicâ ad renes; poſtea renes ipſos elevabis ex utrâq; parte. Obſerva renes ſuccenturiatos, & cùm ad arteriæ truncum devenies, ipſum ſecabis, ubi intra productiones diafragmatis deſcendit; poſtea utrumq; truncum venæ & arteriæ verſùs inferiora ſeparabis. Poſtqvam autem reperies diviſionem rami iliaci in internum & externum, (ſcilicet in cruralem & hypogaſtricum,) ibi ſecabis, ita ut diviſionem hanc habeas; poſtea ſeorsìm divides per medium & utrumq; teſtem cum ſuis involucris verſùs ſuperiora ſeparabis, obſervabisqve, ubi ex abdomine exeunt vaſa ſpermatica propè os ileon, (carnoſum corpuſculum, qvod muſculum facit cremaſterem,)

hoc diligenter ſimul elevabis. Poſtea vaſa deferentia ſeparabis verſus veſicam & cum propè ipſam illa deduxeris, tunc ab oſſibus pubis veſicam (à ſacco inteſtini recti portionem, qvam reliqviſti) ſeparabis, qvod digitis, & ferè ſine ope cultri præſtare poteris. Poſtea diductis cruribus penem ab osſibus pubis ſeparabis; ad cujus latera videbis venas, arterias & nervos per ſuperiorem partem ipſius tendentes, qvas ſecabis; aſt obſervabis muſculos erectores, qvos propè oſſa diligenter ſeparabis ſecundùm totam longitudinem ipſorum; ſimul elevabis inteſtinum rectum, ſecandò circa ipſum ad latitudinem duorum digitorum; cavendô, ne qvid laceres, id autem præſtabis & exteriùs & interiùs (id eſt in cavitate oſſium) donec ex toto liberaveris, & ſic omnia ſimul extrahes, & ſupra tabulam extendes eo modo, qvo in corpore diſpoſita ſunt. Poſtea inteſtinum rectum ſeparare poteris, in qvo nulla alia erit difficultas, niſi in parte extrema, ubi muſculi ſunt. Circa qvam obſervabis, ut ipſi ſuos elevatores; peni verò erectores & dilatatores uretræ relinqvas, in cæteris nullum periculum. Hoc inteſtino ſeparato ad ſuperiora te convertes, & primò adipoſam membranam à renibus ſeparabis, aut ſi placuerit, in vivo latere ſuis vaſis juncta relinqves; videbis enim ab emulgentibus hûc porrigi venas & arterias. Obſerva præterea in parte ſuperiori & inferiori renum, ne ſimul auferas renes ſuccenturiatos, obſervandô, ut ſua vaſa relinqvas. Venas clarè videbis à dextris, à trunco venæ cavæ, à ſiniſtris (ab emulgente.) Arterias autem aliqvandò à trunco, aliqvandò ab emulgentibus reperies, qvos etiam adeò ſub-

ſubtiles multoties reperies, ut vix ſervari poſſint. His ſeparatis vaſa emulgentia & truncos usq; ad diviſiones diſſectos purgabis. Obſervabis propè arterias emulgentes nervos ad renes diſtributos, & principia vaſorum ſpermaticorum. Poſtremò principium ureterum propè renes, à circumfuſa pingvedine liberabis, ipſosq; ureteres ad eorum inſertionem usq; liberabis; ſed cum propè veſicam deveneris, obſervabis vaſa deferentia, qvæ propè ipſos ureteres tranſeunt. Poſtea veſicam repurgabis, relinqvendo illi annexam portionem aliqvam membranæ externæ in parte ſuperiori & inferiori. Propè collum veſicæ diligenter obſerva capſulas & veſiculas ſeminales, tùm glandulas, qvas proſtatas (adenoides) vocant; qvæ omnia à circumfuſis membranis diligenter purgabis, & tandem muſculos erectores penis ſéparabis parumper & ad invicem dilatatores uretræ & ſic omnia præparata habebis pro demonſtratione renum, ureterum & veſicæ. (*Seqvitur præparatio teſtium & penis*:) Primò diligenter excoriabis, relicta ſolùm aliqva parte cutis in extremitate ipſius, ut præputium oſtendas. Deindè vaſa ipſum excurrentia inveſtigabis, eaq; in parte ſuperiori, & erunt venæ duæ, totidemqve arteriæ & pariter nervi, qvæ omnia ſeparabis usqve ad aliqvot divaricationes. Poſtea uretram nonnihil ſeparabis à lateribus, ita ut diviſa à ſpongioſis corporibus videri poſſit, & tandem corpora ipſa ſpongioſa ſecundùm longitudinem ſecabis diligenter, donec arteriam per ipſa excurrentem videas, qvæ ſanè obſervabilis eſt. Ad teſtes poſteà te convertes; circà qvos primò externa integumenta ſeparabis, in qvibus raro pingvedinem

inveníes; à cute ſeparabis membranam carnoſam, qvæ hîc dartos dicitur. Poſteà ubi vaſa è corpore egrediebantur obſervabis expanſionem muſculoſam, qvæ muſculum cremaſterem conſtituit, hunc ſeparabis à contentis vaſis diligenter & deſcendendo verſùs teſtes, videbis ipſam deſinere in membranam vaginalem dictam, qvæ teſtes involvit, eamq; ſimul ſeparabis, & ſi diligenter id feceris, alteram ſubjectam tenuiorem ſupra teſtes relinqves, (qvam nerveam vocant.) & poſteà ſeparabis. Circa ipſos teſtes obſervabis vaſa variciformia dicta, qvæ principium deferentium præbent. Hæc à circumfuſis membranulis ſeparabis, & etiam aliqvantiſper ab ipſis teſtibus, ut videri poſſint. Epidydimides ipſos in medio ipſorum à teſtibus parumper ſeparabis, & tandem tunicam albugineam dictam hâc formâ elevabis parumper: Λ

Hîc adducendum eſſet aliqvid circa ſeparationem vaſorum ſpermaticorum ſeu præparantium, & præcipuè pyramidalium, ſed cum hoc deſcribi non poſſit, dimittendum cenſeo. Si tamen placuerit, poteris ipſa ab invicem ſeparare, qvo usqve poſſibile erit; in qvâ ſeparatione obſervabis miſcelam horum vaſorum adeò ſtrictam, ut oculis defatigatis illas dimittas.

Caput VI.

De partibus generationi inſervientibus in fæminâ.

Circa renes ſuccenturiatos truncum venæ cavæ & arteriæ magnæ, nec non principium vaſorum ſpermaticorum, ureterumq; progreſſum nulla eſt differentia

ab

ab iis, qvæ in viro dicta ſunt. His itaqve ut ſuprà ſeparatis, ad inferiora deſcendes, ubi primò obſervabis ligamenta rotunda dicta; qvæ ab utero ad oſſa pubis exporriguntur. Hæc ſtatim ſeparabis verſùs uterum, ſed obſerves ut longiora, qvàm fieri poterit, ſeces; id eſt propè oſſa, ubi in membranam explanantur. Poſtea crura diduces & pudendum muliebre ſeparabis, ut in pene feciſti. Aſt obſerva loco muſculorum penem erigentium duos puſillos muſculos ſeu duo puſilla corpora teretia carnoſa, qvæ clitoridis crura ſunt; hæc eodem modo & ab eôdem locô (ubi penis erectores ſeparati fuerunt) educenda ſunt, differunt enim ſolùm magnitudine. Deindè veſicam (ab oſſibus pubis) uterum & inteſtinum rectum junctìm ſeparabis in partibus internis propè osſa (ut in viro feciſti.) Aſt ſi vaſa hypogaſtrica ſervare velles, opus erit in ſectione truncorum deſcendentium venæ cavæ ſcilicet & arteriæ magnæ, ut iliacum ramum internum utrumqve ſerves, (cum oriantur ab his.) In reliqvis eadem præparabis ac in virô; hæc cum ê corpore eduxeris, lavabis parùm & poſt ſuprà tabulam oſtendes. Renes ſuccenturiatos, truncos venæ cavæ & arteriæ aörtæ, ureteres, veſicam, principia vaſorum ſpermaticorum, eô modô qvo in viro ſeparaſti, hic etiam perficies. Inteſtinum rectum pari ratione ſegregabis, qvod minori labore facies, cum præter ſuos muſculos nil aliud obſervandum ſit. Ad teſtes poſteà te convertes; circà qvos totam expanſionem membranoſam circà ipſos exporrectam ſeparabis, relicta tamen ea, qvæ inter ipſos & tubos exiſtit; qvæ ligamentum latum unius cujusqve lateris conſtituit. Hîc (ſi

(ſi placuerit) minori cum difficultate anaſtomoſin venæ & arteriæ ſpermaticæ inveſtigabis. In qvibus obſervabis venas & arterias ad uterum in parte ſuperiori diſſeminatas conjungi cum inferioribus ab hypogaſtricis. (& præpuè arteriâ:) De venis & arteriis ab hypogaſtricis hùc diffuſis ſeparandis vix habeo qvid dicam, cum hæc cultrum diligentem reqvirant ob incredibilem eorum divaricationem, ideò tuam experieris diligentiam. (Uteri vaginam purgabis & poſteà ad clitoridem devenies.) Hunc obſervabis in parte ſuperiori ſub cute; circa qvem nullam habebis difficultatem, ſi ea qvæ in extractione dicta fuerunt diligenter obſervaveris. (Inventis enim cruribus facilè qvoqve ipſe reperitur.) Hunc ſeparabis, ut commodè videri poſſit, qvem aliqvandò obſervabilem, aliqvandò exiguæ molis reperies. Tandèm ſi qvid erit circà labia ſuperfluum id abſcindes & præcipuè pingvedinem, qvæ ipſis ſubſtrata eſſe ſolet. Ligamenta rotunda niſi jam ad uterum deduxeris, usqve deduces; ac ultimô locô tunicam uteri (more ſolito) ſeparabis.

Caput VII.

De fœtu humano.

Fœtum oſtenſurus vel cum ſecundinis vel ſine iis; primò vel fractæ erunt vel non. Si fractæ, nil aliud circà ipſas agendum eſt, niſi ut duplicitatem earum oſtendas, qvarum interna ſubtilior, externa denſior erit. Si integræ ſunt, illas in parte anteriori ſecabis & placentæ relinqves; deindè vaſa umbilicalia propè ipſam placentam ab invicem parùm ſeparabis, ex-

tracto

tracto priùs velamento aut involucro, intrà qvod continebantur. Hæc parùm per placentam ſeparare poteris, ut eorum divaricatio appareat; poſteà ad fœtum te convertes, qvi ſi his carebit, laboris occaſionem adimet. Circà fœtum poſteà oportet priùs ſectionem facere ab umbilicô ad lumbos utrinq; usqve in cavitatem abdominis, ut arterias umbilicales, urachum & venam umbilicalem videas. Qvibus omnibus ſervatis, omnia integumenta & muſculos ſimùl ſecabis à mucronata cartilagine ad oſſa pubis, relictoqve umbilico, hæc omnia deduces, ut viſcera conſpici poſſint. Dein arterias umbilicales ab invicem & ab uracho ſeparabis, easqve deduces usqve ad inſertionem ſuam in hypogaſtricis, qvod brevi negotio facies, (id etiam præſtabis de venâ ad hepar usq;.) Poſteà inteſtina craſſa à lateribus ſeparabis, ut renes ſuccenturiati & renes ipſi videri posſint; circà qvos obſervanda obſervabis. Poſteà diafragma ſecabis propè coſtarum cartilagines, ut pulmones & cor extrahere posſis; qvod præſtabis elevandô ſternum uncô & diſſecto pericardio propè diafragma: deindè apprehendes aut unco, aut indice, aut medio digito manus ſiniſtræ pulmones & cor, omniaq; verſùs inferiora trahes. Deindè cultro ſecabis vaſa propè jugulum altiùs qvantùm fieri poterit, ut Thymi corpus habeas; arteriam pariter, venam cavam, & œſofagum propè diafragma ſecabis, & poſteà cor & pulmones extrahes. Circà qvæ primò extrahendum eſt corpus Thymium; qvod in vaſorum divaricationibus in ſuperiori parte obſervabis: (aſt hoc nullius erit momenti.) Poſt obſervabis arteriæ magnæ truncum, ubi flectitur ver-

ſùs inferiora, qvoniam ab ipſo in venam arterioſam videbis exporrigi tubulum brevem qvidem, ſed conſpicuum, qvem diligenter obſervabis, ſeparabis, ſervabis; eſt enim anaſtomoſis per canaliculum dicta inter aörtam & venam arterioſam. Gulæ portionem in parte poſteriori & arteriæ magnæ ſuperfluitatem demes, reliqviasq; pericardii diligenter exſtirpabis, ut vaſa clarè conſpiciantur, & tandèm venæ cavæ truncum ſecabis ſecundùm longitudinem, qvo diducto à ſiniſtris videbis anaſtomoſin inter venam cavam & arteriam venoſam per foramen ovale. Si fœtus in lucem editus non fuerit; poteris obſervare curiosè ſubſtantiam pulmonum. *Pulmones fundum ſtatìm petunt (ſuffocato fœtu in utero) ratio manifeſta: qvoniam in utero nulla fit reſpiratio & per conſeqvens nulla rarefactio aëris in bronchiis pulmonum, & contrà: in fœtu vivo (poſt inſpirationem & exſpirationem aëris) extincto, ſupernatant pulmones in aqvâ. (Hoc eſto rationale experimentum: fœtus in utero ſuffocati vel poſt nativitatem extincti.)*

Caput VIII.

De Partibus continentibus in thorace:

A Partibus continentibus ſunt ſegreganda externa integumenta; aſt tamen hic ſeparanda non ſunt, ut in abdomine, qvia iterum demonſtranda non veniunt, itaq; junctìm ea divides, hocq; præſtabis facta ſectione in mediô pectoris (ſecundùm longitudinem ejus.) Deindè ſuprà claviculas transverſè usq; ad proceſſum ſpinatum ſcapulæ; hanc ſectionem iterùmq; protrahes ſecundùm longitudinem brachii usq; ad medium ipſius. Tunc

poſteà

poſteà omnia integumenta ſeparabis, ita ut ſuperiùs claviculas detegas, à lateribus verò totum muſculum ſerratum majorem, & brachium in parte internâ, usq; qvo ſectionem feciſti, ita liberum habeas. His peractis, ad muſculos devenies; & primò in pectoris regione ſuperiore duos ampliſſimos muſculos totum pectus ferè tegentes (& ideò pectorales dictos) levi negotio (circumcircà) ſeparabis, ubi cavendum: ne ſecum ſerratos minores ſubjectos eleves! præterea ne deltoidem laceres; qvando continua eorum corpora videntur, ea tamen diſtingves beneficio venæ cefalicæ, qvæ inter utrumqve excurrit, hos deduces usqvè ad ſuam inſertionem in brachio. Poſteà duos ſubjectos minores ſerratos ſeu ſuperiores ſeparabis, in qvibus nulla erit difficultas; hos deduces ad inſertionem usq; ſuam in ſcapulæ proceſſum ancyroidem. Poſteà ſerratos majores ſeparabis ut ipſos aliqvo modo oſtendere poſſis; qvoniam inſertionem demonſtrare non poteris, cùm in ſcapulæ baſin ferantur. Qvibus peractis ad ſubclavios aſcendes; hos obſervabis ſub claviculis latentes, itaqve expediet claviculas elevare, cautè tamen, nè ipſas lædas, evitabis, ſi propè ipſum os ſeparationem facies; muſculos poſt circumcirca ſeparabis, relictis ipſis appenſis coſtis & in ſuperioribus claviculis; his omnibus ſeparatis ad intercoſtales devenies, qvorum aliqvos ſeparabis, idq; circà externos tantùm præſtabis. Hos à margine inferiori coſtæ ſuperioris in marginem ſuperiorem coſtæ inferioris deduces, aſt difficultas erit, né lacerentur ſubjecti, (id eſt interni,) qvod evitabis, ſi cuſpidè cultri primò facies levem ſectionem ſecundùm longitudinem

coſtæ,ubi adhæret muſculus; deindè ipſum externum incipies elevare, ubi ceſſat, qvod fieri animadvertes, ubi coſtæ, cartilaginibus ſterni anneƈtuntur obſervando fibrarum duƈtum, qvoniam decuſſatim incedunt, ſed ſi aliqvam portionem reƈtè ſeparabis, totum poſtea ſine labore ſeparare poteris. Qvibus omnibus muſculis ſeparatis, ſternum elevabis, ſecando cartilagines, ubi coſtis junguntur; poſt in parte inferiori & internam ſeparabis ab ipſo diafragma, (idq; diligenter) Mediaſtinum pariter à ſternô ſejungas, idq; propè ipſum os, ut integrum relinqvas. Sterno ablatô ad diafragma devenies, cujus nervos videbis à ſuperioribus partibus ad ipſum ferri. Hos videbis deſcendere ſuprà pericardium, & qvidem in latere ſiniſtrô magis conſpicuum, in dextrô paulò depreſſiorem obſervabis, hoc ſecabis ſuperiùs & deduces ad diafragma usq;. Dein ipſum circumcirca à coſtis & lumbis ſeparabis, ſed cum ad vertebras devenies, obſervabis ipſum extendi in duo corpora carnoſa rotunda verſùs inferiora & tandèm in tendines craſſos, qvos diligenter ſeparabis; ultimo loco ipſam à pericardio ſeparabis, (ubi diligentiâ opus erit & patientiâ) ob arƈtam inter ſe connexionem. Hôc ſeparatô pleuram propè vertebras ſecundùm longitudinem ſecabis leviter, & digitis à ſubjeƈtis coſtis ſeparabis, ut ipſam oſtendere valeas. Poſtremò diafragma oſtendes ſuprà tabulam, & in ipſo venas proprias ſeparabis, qvas duas invenies, à trunco ſcilicet venæ cavæ, dum ipſum perforat duos videbis, & à mediaſtinis, cum nervis totidem arterias invenies in medio ipſius, ubi trunco deſcendenti deſcenſum præbet. Tandèm membranas

pro-

proprias ſuperiùs & inferiùs (more ſolito) ſeparabis, hôc uno tantùm obſarvato, ut ſupra tabulam ponas inferiorem ejus partem, ut qvæ pectus reſpicit, in conſpectu reſtet, idqve ob nervos ad ipſam delatos; Ultimo loco mediaſtinum, id eſt membranas illas, qvas ſub ſterno ſeparaſti, ab invicem non nihil ſeparabis, ut duplicatura conſpiciatur.

Caput IX.

De Corde & pulmonibus.

VAſa ommia in confinio toracis & colli ſecanda; deindè junctim propè vertebras lumborum omnia ſeparanda & extrahenda, qvæ poſtqvàm extraxeris ſuprà tabulam expones (parùm abluta) poſt in parte poſteriore portionem gulæ videbis, qvam ſeparabis. Obſervabis poſtea in parte ſuperiori propè aſperam arteriam duos truncos nervorum, qvi à ſexto pari hùc propagantur, hos diligenter ſeparabis verſùs pulmones, (attentè obſervandô eorum divaricationes ſeu ramificationes.) Nam ex his unum obſervabis ad baſin cordis ferri, qvam facilius invenies, ſi intrà arteriæ magnæ truncum ex corde exeuntem & venam arterioſam perqvires, & poſteà aſcendendo ad ortum ſuum deduces. Alteram deindè & etiam duas invenies aliqvandò ad pericardium in parte ſuperiori; nam in inferiori (ſi diligenter te geſſeris) videbis à frenicis hûc propagari aliqvos ramulos. Poſtèa circumfuſas membranas & minutas glandulas circà aſperæ arteriæ divaricationem & truncum auferes, & ſuperfluam longitudinem arteriæ aortæ & venæ cavæ aſcendentis truncabis. Indè vaſa ad

pulmones tendentia á circumfuſo pericardiô liberabis, ut ea oſtendere valeas, qvæ filo ligabis utrinq́. Tandèm membranam pulmonum (more ſolito) ſeparabis, & cordis; (ſi placuerit) elevato ex unâ parte pericardio, potes etiam vaſa cor irrigantia, venam ſcilicet & arteriam aliqvantùm ſeparare.

Caput X.

De muſculis laryngis.

NE muſculorum multitudo confundat, ordo hîc ſervandus eſt. Primò lineam duces à mento ad collum eo usq́ profundè, ut poſſis cætera vaſa ſubjecta membranæ carnoſæ ſecare, qvia præparata cutis, qvæ collum cum ſternô conjunctum occupat ungvibus elevatis, & ſimul cum ſubjecta membrana carnoſa (qvam cum cute elevabis) ſecetur. Hæc itaqve conjuncta ſimùl præparabis tàmdiù, donec marginem mandibulæ detegas, & verſùs poſteriora proceſſum maſtoideum, deindè muſculum maſtoideum ſeparabis à ſuo principio, qvod à ſterno habet verſùs ſuam inſertionem in proceſſum ſcilicet maſtoideum. In hoc muſculo præparando obſervabis ſubjectum muſculum coracoideum, qvi transversè ſub ipſo progreditur, idq́ circà medium ipſius; hunc itaq́ maſtoideum ſeparabis usq́ ad proceſſum antè dictum. Mox ad paria muſculorum á ſterno orta te convertes; qvorum primum à ſterno erit, & rectà verſùs ſuperiora progredietur, deſinitq́ in dictum os hyoides. In hoc pari ſeparando cavendum, ne ſubjectum ſimùl elevetur, qvod fiet levi negotio; illo ſeparatò hoc ſecundum ſeparabis eodem ordine, in qvo nulla difficultas, ab eodem enim principio exortum pari paſſu

paſſu progredietur, ab eoq; tantùm differt in inſertione, qvoniam in cartilagine tyroide terminat. His ſeparatis, à lateribus muſculos coracoides dictos ſeparabis: hos à principio ſuo, qvod ab angulo ſuperiori ſcapulæ trahit primò ſeparabis, & ſic verſùs ſuperiora ſeqveris, donèc ad os hyoides devenias, in qvod deſinunt. Poſtea glandulas, qvas propè proceſſum maſtoïdem, & ſub mandibulas videbis, extrahes, pariter venas ſingulares & arterias carotides, qvas à lateribus rectè aſcendentes inqvires, ubi nullum erit negotium. Hic tibi tantùm obſervandum erit ſecundum nervorum par, qvod ad lingvam fertur, in qvô ſeparando obſervabis unum & aliqvando duos ramulos ferri ad muſculos cartilaginum thyroidis & arytæroidis, ex qvô patebit non tantùm à recurrentibus nervos recipere, ut opinatus eſt Galenus. His ablatis coracoides muſculus ad digaſtricos deveniet; hos videbis à mento carnoſo principio oriri, deindè tendinoſos fieri, & verſùs poſteriora progredi, iterumqvè carnoſos factos in maſtoidem proceſſum inſeri. Hos itaqve à ſuô principio ſeparabis, ubi cautè cultrô uteris, ne ſubjectos muſculos ſeces. Deindè verſùs poſteriora progrediens circà partem tendinoſam obſervabis non raro ipſum perforare muſculum teretem, qvem ſtylocerato hyoidem vocant; qvod ſi fiet, oportebit illum circumcirca parùm ſeparare, deindè fiſſuram per qvam tendo tranſit, parùm dilatare, ut carnoſum corpus ſui muſculi per ipſam transducere poſſis, & tandèm ipſum ad proceſſum jam dictum maſtoideum perducere, qvod ſi non adeſſet, ut ſæpè fit, minori negotio tuum opus perficies. Deindè ad latera ſuperiora te con-

convertes,ubi non procul à prædicto proceſſu maſtoide verſùs anteriora, & interim digitis explorabis proceſſum ſtyloidem vocatum; à qvo tres muſculos oriri videbis in utroq; latere, horum primus præ ceteris & longior & patentior, & ab ipſo proceſſu exortus verſùs anteriora progreditur, & in os hyoides infigitur; qvare ſeparato principio cave, ne ſubjectos duos lædas, ad os ipſum usq; deduces alterum,qvi medius eſt, ab eodem principio natus, in lingvam protenditur, & ſtylogloſſus dicitur. Hunc eodem ordine ſeparabis à principio ſcilicet ad inſertionem usqve; idem erit de tertio, qvi in pharyngem implantatur,in qvibus muſculis ſeparandis nollem te curioſum in ſectione eſſe, parùm enim intereſt, eos exactè ſeparare in cadavere cum dubio aliqvando aliud lædendi, cùm id fieri posſit tutiùs, poſtqvam omnia extracta erunt ab ipſo. His muſculis ſeparatis, in parte ſuperiori propè mandibulam nervum conſpicies, qvi à ſuperioribus ortus & propè os mandibulæ deſcendens, in lingvam implantatur; hunc verſùs ſuum principium ſeparabis, & lingvæ inſertum relinqves, eſt enim propago qvarti paris ad lingvam deſtinata. Poſteà ad mentum te convertes, à qvô tria paria muſculorum oriri conſpicies; horum primum ceteris evidentiùs & latiùs oſſi hyoidi aſſignatur, qvod ab ipſo mento ſeparabis, in qvô nulla alia difficultas, niſi qvod ſimùl facili negotio auferri qvoqve poſſet ſecundum par, qvod tamen ſi fieret, nullius momenti eſſet error; id autem cognoſces ex fibrarum progreſſu, nam fibræ primi paris obliqvè non nihil incedunt, iſtius verò rectè in os ipſum, cui etiam deſtinatum eſt; qvod ſi factum

factum fuerit, ab ipſo primo hoc ſecundum ſeparabis, qvod ſi autem non à mento id facies, ubi non eſt difficultas. Poſteà tertium par liberabis â mento ipſo ſine ullâ hæſitatione. His omnibus peractis à parte inferiori verſùs ſternum, aſperam arteriam & œſofagum cum omnibus ſuis muſculis à vertebris liberabis verſùs ſuperiora aſcendendo, donec ad caput ipſum deveneris; poſteà hæc omnia ad unum latus (dextrum aut ſiniſtrum) nihil enim refert, convertes, & propè pterygoides proceſſus tria paria muſculorum inveſtigabis. Horum primum oritur ab internô latere ipſorum proceſſuum & in gulam fertur, qvod ſtatim ſub oculis habebis, ipſum igitur à ſuo principiô liberabis; poſtea ad aliud magis abſconditum par inveſtigandum te convertes, qvod qvidem erit in extremitate illius ſinûs, qvi inter unum & alterum proceſſum pterygoidem efficitur, ubi cranium reſpicit; hoc autem ſatis feliciter deteges, ſi ſecundùm longitudinem muſculi pterygoidei cultrum demittes, videbis muſculum perqvirendum transverſè aſcendere circà principium dicti pterygoidei & verſùs acutum illum proceſſum, qvi in extremitate palati propè ultimum dentem poſitus eſt, tendinoſum fieri, flexûqve factô verſùs gargareonem ferri. Qvare illô rectè detectô ſeparationem aggrederis inſtituendô ſectiones ex utrâqve parte ipſius muſculi ſecundùm ejus longitudinem. Tutiùs tamen eſt ſectiones façere à parte tendinoſâ verſùs principium qvantò profundiùs fieri poterit, ſeparatoqve principio & portione carnoſa, ſi tendinem levi negotio extra-

here cupis, proceſſum illum acutum, qvem tendo ipſe conſcendit, franges, dextrè tamen, ne ſecum tendinem lædas, qvo fracto levi negotio muſculum liberabis propè exortum. Sed non nihil intimiùs conſpicies alterum muſculum teretem, qvi ſtatìm ſeparandus eſt, in qvo opere cultrum dimittes, qvantum fieri poterit profundiùs, ut cartilagineum corpus, cui principium ipſius adhæret, ſecùm educas. His ex utrâqve parte ſeparatis, gargareonem ipſum ab extremo palato liberabis, inſtituendo ſectionem propè oſſa, id facies de ſummâ parte gulæ, qvam propè caput ſecabis, ſicqve omnia conjuncta educes; ut autem omnia ſepares, primo conſiderandum: qvomodo paria muſculorum ad unam qvamqve partem feruntur, & qvænam iſta ſint. Nos utimur hoc ordine: primò gargareonem à cæteris partibus, ſeparo, cui duo paria muſculorum aſſignantur, ea videlicet, qvæ ultimo loco ſeparata fuere, qvibus inventis ſimul cum ipſo gargareone ex utrâqve parte libero; ubi obſervo tantùm glandulas duas, qvæ à lateribus ipſius poſitæ ſunt, easqve ſtatìm ſeparo, & ſervo ſimùl cum illis cartilaginibus, qvæ ad primum muſculum reperiuntur; deindè lingvam accipio, cui tria paria muſculorum inſerviunt; horum primum illud eſt qvod ſecundo loco à proceſſu ſtyloide ſeparatum fuit & dicitur ſtylogloſſum, qvod à lateribus eſt, & ſatis patet. Secundum oritur à cornibus oſſis hyoidis & in baſin ipſius lingvæ fertur, dicitur Ceratogloſſum, hoc ab oſſe ſeparandum eſt diligenter, ne muſculi ipſius oſſis lædantur aſcendendo verſùs lingvam. Tertium in baſi ipſius lingvæ poſitum eſt, qvod nulla ferè opera eget.

Ob-

Obſerva poſteà duo paria nervorum ad ipſam lingvam ferri, qvæ cum ipſa à ceteris partibus ſeparabis; poſtea nervos ipſos à ſubſtantia tantum ſeparabis, qvo usqve aliqvi diviſione eorum conſpici qveant. Verſus acumen lingvæ obſervabis venas raninas, qvas ſeparabis, ut videri poſſint; deindè muſculos ceratogloſſos ſeparabis ulterius, ut rectè appareant; ſub qvibus obſervabis arterias ad lingvam diffuſas, qvas itidèm ſeparabis, ut conſpicui ſint, & tandèm muſculos baſiogloſſos ab invicem non nihil ſeparabis, & ſic eam dimittes. Tertio loco accipio faryngem ſeu gulæ partem ſuperiorem cum eâ œſofagi parte, qvam in ventriculi ſeparatione ipſis adhærentem reliqvi. In hâc ſeparandâ obſervandi muſculi ipſius primò; deindè ii, qvi ad alias partes feruntur; in parte itaqve ſuperiori, ubi capiti annectebatur, unum par muſculorum, qvod cultri operâ faciendum; ibi enim rudis tantum delineatio conſpicitur, ſecundùm par poſtea non nihil lateraliter, illud eſt qvod à proceſſibus alaribus ſeparaſti, qvod clarè apparet, hoc à circumfuſis membranis ſeparandum, ut meliùs videatur. Tertium ceterisqve evidentius licet teres ſit, illud eſt, qvod ultimo loco ſeparatum fuit â proceſſu ſtyloide, qvod optimè videtur, major difficultas eſt in ſeparando œſofago à cartilagine thyroide, ubi cautè procedendum, ne ceteri muſculi lædantur, ductus tamen fibrarum ſecantem docet, expedit tamen potiùs œſofagum qvàm ceteros lædere. Qvarto loco os hyoides ſeparo, in qvo obſervandum tantum eſt unum par muſculorum, qvod ab ipſo oſſe ortum in cartilaginem thyroidem fertur, qvare cautè ab eo ſeparandum eſt os

& poſteà cum ſuis muſculis extrahendum, circà qvod nil aliud præſtandum, niſi qvod muſculi ab invicem ſeparandi ſunt usqꝫ ad os ipſum, præcipuè duo illa paria, qvæ à mento ſeparata fuere. Qvinto loco cartilaginem thyroidem cum tribus muſculorum paribus, qvorum unum tantum eſt illud, qvod à ſterno ſeparatum fuerat; ſecundum qvod ab oſſe hyoide, tertium qvod à ſubjectâ cartilagine cricoide ſeparandum eſt, idqve inveſtigandum in parte anteriori, ubi arctè hæ duæ cartilagines connectuntur, ſatisqve evidens eſt licet breve; ſeparandum itaqve à cricoide eſt diligenter, qvia læditur facilè ob ſuam tenuitatem, qvo ſeparato cartilaginem ſeparare oportet cautè, ne muſculi interni lædantur, qvod evitabitur, ſi nihil carnoſum in parte internâ ipſius thyroidis relinqvatur; cartilagine ſeparatâ muſculi ipſius inſpiciendi ſunt; an ſcilicet ad ſuam inſertionem usqvè ſeparati fuerint, an non; ſi primum, nihil aliud relinqvitur faciendum; ſi secùs, ſeparandi ſunt & dimittendi. Remanent ultimô locô ſeparandi muſculi aritænoidis cartilaginis, cui muſculi attribuuntur. Tria paria ſunt & unus ſine ſociô. Primum par cæteris clarius poſitum eſt in parte poſteriore ſuprà baſin aut latiorem partem Cricoidis cartilaginis, qvod facili negotio ab ipſâ ſeparatur ad inſertionem usqvè, inter utrumqve hunc muſculum in parte ſuperiori ſuprà cricoidem inter unam & alteram portionem cartilaginum aritænoidis poſita eſt carnoſa qvædam ſubſtantia, qvæ ſeptimum muſculum conſtituit, qvi à ſubjectis membranis liberandus eſt, ut conſpici poſſit. Tandèm duo paria muſculorum: unum anteriùs poſi-

tum

tum, alterum lateraliter, ab invicem ſeparanda ſunt, qvorum diſtinctionem ductus fibrarum docebit.

CAPUT XI.

De muſculis dorſi & caput moventibus.

Hîc ordo ad evitandam difficultatem reqviritur. Primô ſupra proceſſus ſpinatos omnium vertebrarum â capite ad podicem duc lineam, eamqve profundè, ut omnia integumenta communia ſeces, deindè duas transverſales facies; unam in lumbis; alteram in collo ejusdem facies profunditatis; poſteà integumenta communia junctim ſeparabis, ita ut in ſuperioribus caput detegas ad altitudinem ſummitatis aurium, & lateraliter propè radices ipſarum, & totum collum detectum etiam habeas, in medio humeros, in ſuperioribus, & etiam ad medium ipſius, deteges ſic lumbos, & in parte inferiori portionem oſsis ſacri, marginem oſsis ilei; indè ad muſculos devenies, primò muſculum ſeparabis cucullarem ſeu trapezium dictum, initiô ab inferiori parte ipſius ducto, aſcendendô verſùs ſuperiora, ipſum ſeparando à vertebrarum ſpinatis procesſibus. Cùm autem ad collum pervenies, obſervabis ipſum nonnihil fieri tendinoſum propè ſpinas vertebrarum, deindè carnoſum aſcendere ad caput, in qvod membranoſum inſeritur; ſed vera præcipuaqve inſertio ejus eſt in ſcapulæ ſuperiorem partem, ſeu in procesſibus illius ſpinatum, ad qvem progrediendo obſervabis muſculum fortiter adhærere ſecundùm totam longitudinem proceſſûs, à qvo aliqvantulum liberabis, & poſteà dimittes, relinqvendo ipſum adhærentem capiti

piti & ſummo humero. Poſteà latiſſimos dorſi dictos ſeparabis, ducto initio ab eorum medio, & transversìm procedendo verſùs vertebras, ubi difficultatem habebis circà ultimas toracis & primas lumborum, qvoniam ibi ſubjacet ſerratus poſticus major, qvi facilè ſimùl extrahetur, ſi diligentiâ & patientiâ res agatur, qvia principium ipſius tendinoſum, qvod à ſpinis harum vertebrarum habet, firmiter annectitur latisſimi membranoſæ productioni. Cùm hunc locum ſeparaveris, facilè poſteà tuam productionem latisſimi deduces ad os usqvè ſacrum, cui annexum relinqves. Deindè verſùs humerum aſcendens inſertionem ejusdem latisſimi deteges, cavendo dùm ſub margine anguli inferioris ſcapulæ progredieris, ne rotundum muſculum majorem laceres. Poſteà ſerratum majorem ſeparabis à ſpinis vertebrarum (ad coſtas deducendo) in qvo nulla difficultas; deindè ad ſuperiora aſcendes, & primò rhomboidem à ſpinis ad ſcapulæ baſin deduces ſine ullo ſtudio præter cautionem ſerrati minoris, qvi rhomboidi ſuppoſitus eſt, ac poſteà ſtatìm ſeparandus occurrit eodem ordine, qvo major. Poſt hunc ſplenios ſeparabis, ducto initio à ſpinis & obliqvè aſcendens verſùs caput, obſervando ipſum emittere tendinem evidentem in proceſſum transverſalem primæ vertebræ, & tandèm in maſtoidem terminari. Aſt major difficultas erit in complexo; Circà qvem diligentiam adhibebis, obſervando ejusdem longitudinem, qvoniam aliqvandò ad medium toracis ferè deſcendit, ubi oportet diligenter progredi, ne lacerentur. Qvi circumpoſiti ſunt illius principiis, liberabis, facilèqve ad caput deduces, qvod altiùs qvàm fieri

fieri poterit, præſtabis, ut obliqvi ſuperiores conſpici qveant; à ſcapulæ deindè angulo ſuperiori videbis extendi muſculum, qvi ejusdem levator dicitur, hunc poſteà ſeparabis, obſervandô ipſum variis tendinibus infigi in proceſſus transverſales vertebrarum colli, qvos diligenter deteges; Poſteà deſcendes ad ſacrolumbum, qvem à longisſimo diſtare aliqvantùm videbis in parte ſuperiori toracis. Ab hoc muſculo enim advertes varios tendines emitti, qvi in ſingulas coſtas implantantur, à primâ ad ultimam. Hos tendines ſeparabis lateraliter, ut elevari poſſint; deindè corpus muſculi ſecundùm totam longitudinem à coſtis ſeparabis, relinqvendo ipſum circà lumbos adnexum longiſſimo, qvoniam ab ipſo ſeparari non poteſt, commune namqve illorum eſt principium. Ad longisſimum poſtea te convertes, qvem à ſemiſpinato in parte ſuperiori facili negotio ſeparabis, ac difficiliùs hoc erit, ubi deſcenderis, tendines hujus muſculi videbis exporrigi in proceſſus transverſales vertebrarum, qvos cum inveneris, facilè ſeparabis; ad ſuperiora cùm devenies in collo videbis portionem qvandam, à qvâ obſervabis demitti tendines, qvoniam illius longisſimi tendines ab inferioribus verſùs ſuperiora exporriguntur; hujus autem à ſuperiobus verſùs inferiora.

Hanc portionem exiſtimo eſſe muſculum transverſalem colli, ideò tendinem diligenter ſeparabis; poſtea ſpinatum aut ſupra ſpinatum deteges, circà qvem nil aliud faciendum, niſi qvod ejusdem tendines, qvos in ſpinas vertebrarum colli extendit, detegendi ſunt, hoc præſtabis, ſi proceſſus ipſos diligenter prius inveneris

&

&poſteà cuſpide cultri perveſtigabis ipſos tendines. In parte ſuperiori colli in ſpinam ſecundæ vertebræ ad caput videbis extendi muſculum rectô ductu, qvem capitis rectum vocant, hunc à capite ſeparabis verſùs ſpinam, & ſub ipſo alterum puſillum à primâ vertebrâ ad caput pariter obſervabis, qvem pari ratione ſeparabis à lateribus; à capite in proceſſum transverſalem primæ vertebræ videbis muſculum carnoſum, & huic in parte inferiori alterum oppoſitum à ſecundâ vertebrâ in eundem proceſſum exporrectum; hos lateraliter ſeparabis, relictis annexis in utroq; extremo, horum primum obliqvum ſuperiorem, alterum obliqvum inferiorem vocant. Semiſpinatum poſtea ſeparabis eo modo, qvo ſupra ſpinatum feciſti, deinde principium tendinoſum longisſimi & ſacrolumbi à ſubjecto muſculo ſacro dicto ſeparabis, obſervando propè os ſacrum & ſpinas vertebrarum lumborum hoc principium ſolum eſſe tendinoſum, qvare cave ne ſubjectum muſculum laceres. Cum autem ad latus progredieris, videbis ipſum carnoſum fieri, ſed præcipuè, ubi proceſſibus transverſalibus vertebrarum lumborum adhæret, qvos cum ſeparaveris, cave ne ſubjectum qvadratum lædas; qvod evitabis, ſi ſectionem invertes à latere ſcilicet ad vertebras, hæc principia ſic junctim ſeparabis usqvè ad primam coſtam, & poſtea dimittes. Qvadratum lateraliter ſeparabis, relinqvendo ipſum annexum in inferiori & ſuperiori parte. Tandem ſacri muſculi tendines perveſtigabis eo ordine qvo in ſupra ſpinatis & ſemi ſpinatis uſus eſt. Et ſic præparationem abſolves.

CA-

CAPUT XII.

De muſculis faciei.

SI unqvàm in excoriatione opus fuit diligentia hîc utiqve erit; nam adeò arctè annectitur cutis in qvibusdam locis, ut ſine alterutrius læſione auferri non poſſit, ſed expediet cutim ipſam parumper ſecare, qvàm ſubjectas partes. Opus itaq; ſic aggredere: in ſummitate capitis duc ſectionem ab occipitio ad frontem & rectà deſcendendo per medium ipſius naſi, labiorum & menti, faciem in duas æqvas portiones divides. Hanc ſectionem è regione aurium ſuprà caput inter ſecabis ad angulos rectos, deſcendendo propè aures in partibus anterioribus usqvè ad collum. Poſtea angulum factum in parte dextrâ anteriori elevabis parùm & ſimul cum pingvedinis pauca portione, qvæ hîc eſſe ſolet, ſeparabis, cavendo ut totam membranam carnoſam relinqvas, qvod præſtabis inſtituendo ſectionem in pingvedine: hanc ſeparationem protrahes ad ſupercilia (pro ut placebit.) Poſtea ſub pingvedine videbis membranam carnoſam (capiti annexam) hanc ſeparabis à pericranio ſine multo negotio, ac ad eandem metam, ad qvam cutim deduxiſti, perduces. Poſtea pericranium ſeparabis à ſubjecto oſſe, qvod qvidem pericranium, ſi duplex facere volueris, utiqvè poteris; aſt qvod oſſi adnexum relinqves ab ipſo ſeparabis, dorſo cultri qvàſi abradendo diligenter, in qvibus levis erit difficultas. Poſteà in eodem latere in parte poſteriori cutim cum pingvedine ſeparabis, relictâ pariter

membranâ carnoſâ, hocqve facies usqve ad poſteriora; ubi in occipitio poſt aures obſervabis annexam capiti portionem carnoſam, ſubtilem, rotundæqve figuræ; hanc ſcias eſſe muſculum occipitalem dictum, qvem à ſuperioribus elevabis ac in parte poſteriori inferioriqꝫ annexum relinqves. Poſtea ad extrahendam cutim in parte ſiniſtrâ te accinges, in qva primò ſcias; Te ſemper idem præſtiturum ſub ipſa, ubi patientia & diligentia opus erit, & præcipuè cum ad naſi alas & labiorum confinia deveneris ob arctam connexionem; in collo aſt niſi id præſtiteris in præparatione muſculorum laryngis relinqvere debebis membranam carnoſam (hîc verè carnoſam ideò platyſma myodes appellatum) maxillæ inferiori annexam, ipſam diligenter ſeparando à cute, qvâ extractâ ad muſculos devenies, & primo in fronte videbis muſculum frontalem ſemicircularis ferè figuræ; hunc ſtatim circumcirca ſeparabis in ſuperioribus & à lateribus, ac ab oſſe ſubjecto liberabis. Cùm ad clauſorem palpebrarum deveneris, qvem circumtenſum oculo obſervabis, ibi relinqves, & ad hunc ſeparandum te convertes; in qvo nullus labor, nam circum circa tantum ſecandus eſt, ac leviter in circuitû elevandus à lateribus pariter ſuprà muſculum temporalem, ſupraqve aurem videbis inſcriptionem muſculoſam perpendiculariter extenſam, qvæ à rotundo principio ſenſim anguſtatur, ac in partem ſuperiorem auris infigitur; duas pariter alias videbis in parte auris poſteriori, ſi cutim diligenter elevaveris, qvas in tres partes dividunt anatomici, ac tres muſculos poſteriores auriculæ efformant. His ſeparatis membranam qvam muſcu-

muſculo temporali ſupertenſam videbis, ſeparabis, relinqvendo ipſam annexam oſſi zygomatico. Poſtea muſculum ipſum ſeparabis, ducto initio à parte ſuperiori, & deſcendendo obſervabis ipſum tranſire ſub zygomate ac robuſto tendinoſoqve fine in proceſſum acutum maxillæ inferioris defigi. Hunc itaqve totum ſeparabis, ac ab omnibus oſſibus, (exceptô proceſſû) liberabis. Poſtea ad naſum accedes, ſuprà qvem aliqvando videbis muſculoſam perigrafiam ab acuto principio propè angulum internum oculi ſenſim ſeſe dilatandô in alas naſi deſinere, hanc itaqve tali figura ſeparabis qvam cultro finges, (ſi ſcilicet non rectè apparet) propè ipſum angulum deſcendendo à portione primi oſſis maxillæ ſuperioris obſerva pariter alteram expanſionem muſculoſam, qvæ deſcendendo partim in confinio naſi, partim in labio ſuperiori terminatur. Hæc portio conſtituit muſculum naſo & labio ſuperiori, ad cujus latus externum, id eſt verſùs aurem: Aſt parum intimius ab eôdem oſſe primô maxillæ ſuperioris videbis exporrigi muſculum pariter in ipſum labium, qvi primum ipſius conſtituit, hunc muſculum qvandoqve tanta pingvedine ſuperfuſum invenies, ut abeſſe videatur: ipſum itaqve purgabis ut appareat, & annexum principio & fine (ut & alios ſuperiores) relinqves. Poſteà ab eodem oſſe, ubi Zygoma craſſius, videbis prodire teretem muſculum ſatis longum, qvi obliqvè deſcendendo in idem labium inſeritur, hunc ſtatim à circumfuſa pingvedine liberabis, qvem aliqvando duplici principio præditum obſervabis. Deindè ab oſſe Zygomate videbis extendi muſculum

brevem qvidem, aſt carnoſum; qvi rectà deſcendendo in maxillæ inferioris angulum valido fine figitur; hunc à ſuo principio liberabis, & parum à lateribus ac fine annexum relinqves, isqve eſt, qvi Maſſeter vocatur; à cujus inſertionis latere anteriori videbis aſſurgere obliqvè non nihil muſculum ac in labium inferius inſeri; hic muſculus latior eſt in ortu qvam in inſertione, à lateribusqve tantum ſeparandus eſt, & in medio à ſubjecto oſſe ut elevari qveat. In parte anteriore menti obſcuras qvasdam lineas obſervabis recta adſcendentes; ex qvibus rectus muſculus depreſſor labiorum conſtituit baſiatorem ſeu oris sfincterem circumcirca ſeparabis. Poſtea inter utramqve maxillam, ubi os in ſufflatione tumeſcit, obſervabis rotundum muſculum, qvem buccinatorem vocant, hunc circumcirca ſeparabis, ablatâ (ſi erit) pingvedine, qvæ ſupra ipſum ſolet eſſe. Remanent adhuc duo paria muſculorum; de digaſtricis nihil dico, etiamſi ad hanc oſtenſionem ſpectent; qvoniam ſeparati fuere in præparatione laryngis, qvi pterygoides dicuntur. Interni duo totidemqve externi ſunt. Hos inverſô capite videbis à proceſſibus alaribus oſſis sfenoidei in maxillam inferiorem exporrigi, qvorum, qvi ſuperior eſt, ac in proceſſu obtuſum condylum dictum infigitur, externus eſt; alter in eundem terminum, in qvem maſſeter defigebatur, inplantatur, aſt in parte interioris hoc ab invicem ſeparabis, ut diſtinctè videri poſſint, qvod facilius præſtabis, ſi maxillam inferiorem in duas partes diviſeris in medio menti, ac verſùs exteriora convertes, tunc enim clarius apparebunt. Muſculum qva-

dra-

dratum maxillæ inferioris, qvi Platyſma myodes Galeni dicitur, rectius appenſum relinqves maxillæ dextræ, ne ſit impedimento in ſeparatione aliorum. Reſtant dilatantes alas naſi & conſtringentes muſculi ab Anatomicis propoſiti; de qvibus nil dico, qvia viſum ſubterfugiunt, nec cultro effingi poſſunt, aſt ratione tantum comprehenduntur, dicta ab actione, qvæ dubio procul apparet exiſtentia; (illorum argumento.)

CAPUT XIII.

De Cerebro & Cerebello.

IN Cranii ſectione melius eſt paulò declivem facere qvàm ſupra, ut melius diſſecari posſit. Itaqve cranio ablato, duræ matris ablationem proſeqveris, in qva proceſſum falcatum ſervabis, & ſinum tertium ejusdem meningis per medium excurrentem; hoc præſtabis, ſi à parte poſteriori ad interiora facies ſectiones duas, qvæ medium includant, & una ab altera diſtet latitudine unius digiti. Qvibus peractis eas transverſìm ad aurium regionem deduces relicto medio intacto, poſt duræ matris avulſionem, piam elevare poteris eodem ordine, aſt diligentia opus erit, qvia ſubtilis eſt; licet aliqvandò duram ferè æqvet. Poſt hujus elevationem proceſſum falcatum ab oſſe ethmoide ſeparabis, ac ad poſteriora convertes. Hinc in partem dextram cerebri à ſiniſtra deduces. In fundo videbis corpus albicans, qvod calloſum dicunt, ad cujus horizontem utramqve partem cerebri ſecabis; obſervandô diverſitatem ſuperficiei ab interiori portione, qvæ medulla; illa Cortex dicitur. Sub ſectione ſtatìm apparebunt anteriores ventriculi cerebri. Si autem

primâ ſectione ad ipſos non perveneris, poteris diligenter cerebri portiones iterùm ſecare, donec ad eos devenias, in qvibus duo obſervabis: primo: plexum choroidem dictum; qvi nihil aliud eſt qvàm congeries venularum & arteriolarum, interpoſitis minutisſimis glandulis; ſecundo: productionem qvandam rotundam albicantem & eadem cerebri ſubſtantia, qvæ deſcendendo concreſcit & in latiùs principium deſinit. Hanc Arantius vocavit hyppocampum ſeu bombycem (ob ſimilitudinem ad hæc animalia.) Hanc diligenter proſeqveris ablata portione cerebri, qvæ ſuppoſita illi eſt, diductoqve nonnihil plexu choroide. Si diligens eris, videbis hos ſinus etiam verſùs poſteriora extendi, qvod aſſeqveris ablato diligenter cerebro per ſubtiles portiones. Poſtea ſpeculum lucidum contemplaberis, qvod eſt inter utrumqve ventriculum in parte anteriori. Totum hoc interſtitium diligenter elevabis, ac ad poſteriora declinabis, obſervando, ut utrumqve bombycem eleves, hocqve interſtitium fornix dicitur, cujus tria crura ſunt, uterqve bombyx duo conſtituit, tertium crus portio illa anterior ſupra ſpeculum lucidum exporrectum. Hoc igitur ad poſteriora converſo, ſi cerebrum nonnihil diduces, tertius apparebit ventriculus, in qvo verſùs poſteriora primò obſervabis glandulam pinealem, ac ſub ipſa qvatuor eminentiolas albas, duas poſteriores qvas nates vocant & duas anteriores teſtes dictas. (*In ipsâ glandulâ pineali calculum olim obſervavi Jenâ in cadavere juvenili apoplexiâ extincto.*) Poſtea in parte anteriori ejusdem ventriculi videbis duas alias eminentiolas, qvæ à poſteriori verſùs anteriora

riora exporrecta ſunt, inter ſe rimulam continentes dictam: pudendum muliebre, cujus tranſitus eſt ad infundibulum, paulo verò diſtat, qvi anus vocatur; cavitas exigua ad ſpinalis medullæ ſinum usqvè producta. His contemplatis ad nervos devenies, & primò elevabis cerebrum in parte anteriori, qvod diligenter faciendum, ne nervos olfactorios lædas; hos videbis reſidere ſuprà os ethmoideum, ab ipſoqve manubrio cultri diligenter elevabis; qvo peracto ad alios te convertes, aſt primò opus erit ſecare proceſſus latos duræ matris, qvibus cerebrum à cerebello diſtingvitur. In qvorum ſectione cavendus eſt nervulus, qvi propè marginem, ubi cerebri inferiorem partem attingant, excurrit. Hoc obſervatô proceſſu ſecabis propè oſſa in circuitu, ac ad poſteriora reduces; hinc ſi cerebrum elevabis, anteriùs videbis primò poſt olfactorios nervos (qvi inter ſeptem paria cerebri haut numerantur) opticos, & ſub opticis etiam motorium dictum; pauloq; poſt tertium & qvartum ſimul, & ſub ipſo nervulum diſtinctum in principio & in ingreſſu, aſt qvi poſteà qvartò unitur. Deindè diligenter cerebrum à latere elevabis & hinc apparebit nervus auditorius, qvi qvinto loco numeratur, & ſub illo multis filamentis ſextum, ac tandèm in profundo ſeptimum contemplaberis. His conſideratis ad cerebri cerebelliqve extractionem venies, ſecando in utraqve parte nervos omnes, qvod præſtabis propè ingreſſum eorum in foramina oſſium. Aſt cum ſecaveris opticos, ſub illis animadvertes infundibulum, qvod in glandem pituitariam vergit, & tunc glandulam ipſam è ſuâ ſede evelles, circumcircà diſſectam

ctam prius & ſeparatam; poſteâ nervorum diſſectionem proſeqvere, qvibus ſectis, totum cerebrum abstrahe ac ſuprà tabulam repones inverſum, ut nervos iterùm apparentes inveſtiges. Indè infundibulum, poſteà pontem, qvi nil aliud eſt qvàm portio cerebri, qvæ ad ſpinalem medullam efformandam concurrit. Suprà pontem obſervabis ſeriem arteriarum præcipuè & venarum, à qvibus rete dictum mirabile componitur. Spinalem ab his medullam à cerebro elevabis parumper, ut cavitas, qvæ inter ipſam & cerebellum eſt, appareat; qvartus dictus ventriculus cerebri, qvi in ſpinali medulla incipiens calamo ſcriptorio ſimilis; calamus ſcriptorius vocari conſvevit. Mox cerebrum aggredere, ac in medium ipſius inter utrumque lobum proceſſum vermiformem dictum contemplaberis & ſi qvarti ventriculi proceſſum diligenter inveſtigaveris, in cerebello apparebit lata qvædam cavitas in duos ferè ſemicirculos diſtracta, qvæ Ciſterna ab Arantio dicitur. Subſtantiam cerebelli poſtea conſidera & ſic præparationem cerebri totius abſolves. Reſtat ut extractâ durâ matre univerſâ, ſinus ipſius repetas, qvi qvatuor numero; duo dextrorſùm ſiniſtrorſùmqve per occipitis latera cerebellum obliqvo ductu conſcendunt. Hìc venæ jugularis veſtigia inter ramum majorem obſervabis. Tertius eſt, qvi in medio follis continetur, ſeu falcati proceſſus; qvartus infimus eſt inter cerebrum & cerebellum diſcurrens, hi omnes currum veluti efformant, cujus medius, ubi concurrunt omnes qvatuor ſinus, torcular vulgò herofilianum conſtituit, communisqve ad ſingulos qvatuor cavitas eſt.

CAPUT

CAPUT XIV.

De Oculis.

OCulos duplici modo extrahes; vel ſcalpro (ablatâ ſuperiori & laterali portione oſſis orbitæ; vel integra ea ſervata) In priori levis difficultas, ſi hoc tantum obſerves, ut propè oſſa omnia ſepares junctìm. In ſecundo aſt major difficultas erit, & præcipuè in angulô internô, ubi opus eſt ut propè ipſum os ſeparationem perficias, & diligenter (ob nexum tendinis muſculi trochlearis,) qvoniam ibi ſuæ trochleæ firmiter adhæret. Similiter in parte inferiori cavebis obliqvam inferiorem, unô verbô, omnia ſeparabis propè ipſa oſſa diligenter admodum. Oculo evulſo primò in parte ſuperiori videbis muſculum elevatorem palpebræ ſuperioris, qvem ſtatim ſeparabis ac ad palpebram deduces, ſimulqve circumcirca ab oculô ſegregabis & repones. Poſtea muſculos oculi aggredere, priusqve trochlearem dictum inveſtigabis, qvoniam in præparatione aliorum tendo ipſius, qvi tranſversìm nonnihil fertur, lædi poſſet; hôc ſeparatô ad alios devenies, in qvibus ſi obliqvum inferiorem obſervaveris, nullam habebis poſteà difficultatem. Muſculis inventis circumfuſam pingvedinem & membranoſas portiones auferes oculumqꝫ ſuprà tabulam extendes, nervulos ad ſingulos muſculos aſſignando. Membranarum ſeparationes ita inſtitues: bulbum (ita rotunditas oculi dicitur) à muſculis ſeparatum à poſteriori parte inchoando verſùs anteriora per longum divides forfice; primam tantummodo tunicam ſecando in tres aut qvatuor partes, ut placebit.

Cum autem deveneris ad confinium corneæ, ligamentum obſervabis ciliare dictum qvod cryſtallinum ad pupillam vinctum tenet; hoc obſervato, ſine humores fluere in vitrum clarum, obſervando an cum illis ceciderit retiformis tunica, vel non? ſi non, inveſtigabis eam ſub uveâ & repones. Si ceciderit, ab humoribus ſeparabis. Poſtea uveam à ſclirotide divides manubrio cultri & ſuprà tabulam extendes ſimul cum ipſâ durâ, & ſic totum opus perfeciſti. Poteris tamen cryſtallinum qvoqve à vitreo ſeparare, ut ejus forma ſpecifica pateat. *Obſervavi curiosè in oculis vituli: ipſi in vitro claro (amplioris orificii) per menſtruum tempus (putrefactione) reſolvuntur per ſe in humorem limfaticum (cryſtallinum) irinum ſeu materiam primam ſeri lacteſcentis (jucundiſſimo ſpectaculo.) Sapienti ſat. Glandula lacrymalis eſt foraminulenta, ut ſetam porcinam in naſum admittat. Ut demonſtravit olim Oculatus Proſector B. D. Rolfincius P. P. in Almâ Salanâ. Duo vaſa lymfam evehentia invenit Steno; ut & puncta lacrymalia in limbo palpebrarum breves demittere canaliculos in nares deſinentes, qvi demonſtrantur: ſi cautè diffractis narium oſſibus tunicæ relinqvantur integræ, mox enim ubi oſſa penetraverint in ſinum ampliati narium tunicæ continuantur. In externo angulo duo qvoqve foramina patentia poſt Aqvapendentem invenit Marchettus. Præter hæc in utriusqve palpebræ extrema ora ſeu tarſi internâ parte, ductus novos palpebrarum ſeu oſtiola ultra triginta in toto limbo deſcripſit Magnificus D. Meibomius Senior P. P. venerandus à ſe obſervata ex totidèm diſtinctis glandulis; qvæ preſſæ humorem fundant per oſtia hæc limbi. Aſt eosdem hosce ductus*

ctus hygrophtalmicos vocat Borrichius ; cui qvoqve forſan (eodem tempore) viſi ſunt ; qvos potius hygroblefarios dicendos vult Segerus. Teſte Illuſtri Bartolino. Uſus conveniens utriqve eſt: humorem ſeu lymfam oculis continuo inſtillare ad liberiorem motum & ſiccitatem oculorum impediendam &c.

CAPUT XV.

De auribus.

CIrcà auriculam levis remanet labor cum ſuperiùs præparati fuerint ejusdem muſculi; eam itaq; ab oſſe ſeparabis & in parte poſteriori ipſius ſuprà cartilaginem incurvatam omnia integumenta ſeparabis, poſtea os petroſum ſerrâ ſecabis, ne cultrum intromittas in meatum auditorium, aliàs muſculum externum facilè læderes. Deinde inter proceſſum maſtoideum & ſtyloidem obſervabis nervulum egredientem ibi per foramen, qvem diligenter ſervabis. Oſſe purgatô ad muſculos venies, qvorum primum invenies in meatu auditorio; aſt cultri operâ eget,ut formam acqvirat. Ideoqvè inferiorem partem ipſius meatûs ſcalpro auferas, (cavendô,ne laceres membranam tympani, qvam deteges, ut videri commodè qveat;) dein muſculum videbis in parte ſuperiori, (ſed potiùs membranam credes qvam muſculum,) craſſior nihilominus eſt & membranis carnoſior, ideoqve pro muſculo habetur. Cultrô parumper efformabis ſeparabisqve ab oſſe & ad membranam usqvè deduces. Secundus muſculus qvi internus dicitur, in ſitu oſſeo proprio latitat; qvi ſitus eſt ſupra ingreſſum venæ jugularis internæ. Itaqvè

è regione prioris muſculi videbis verſùs partem acutam ejusdem oſſis petroſi ingreſſum venæ, aut ſaltem foramen, qvod ingrediebatur ſuprà hoc foramen nonnihil lateraliter verſùs partem internam capitis progrediendo verſùs tympanum, ſi os diligenter ſcalprô fregeris, obſervabis teretem,(licet puſillum muſculum) qvi exteriùs progrediens in tendinem deſinit, qvi parùm aſſurgens in malleum inſeritur; ubi opus eſt diligentiâ ob ipſius exilitatem, & præcipuè cum tendinem ex totô ſeparare volueris ab oſſe, ut clarè appareat ejusdem inſertio. Hoc præſtabis cuſpide cultri. Aſt in nervis major eſt difficultas & præcipuè in eo, qvi ſub malleo excurrit, hoc tamen ſic inveſtigabis: Primò in oſſe, in qvo hos nervos præparare volueris plexum Maſtoideum & ſtyloideum auferes, totamqve partem inferiorem meatûs auditorii; item muſculum externum & membranam tympani, in qvâ extrahenda cave ne nervulum lædas, is enim excurrit ſub malleo propè marginem foraminis tympani, qvi meatum reſpicit, membrana detracta & nervulo obſervato, os ipſum ſcalpro deradere & nervos detegere incipies, ducto initio, ubi exeunt ſimul inter proceſſum maſtoidem & ſtyloidem,(ut dictum eſt.) Hinc verſùs tympanum aſcendens audacter, aſt cùm parumper detexeris, cautiùs incedes donec conjunctionem utriusqve reperias, qvam inveſtigabis, deradendo os ſumma patientia; ea inventa craſſiorem dimittes nervum, ac ſolius minoris curam habebis, progrediendo verſùs ingreſſus illius in os, qvod non procul â malleo obſervabis, verſùs ipſum igitur aſcendens abradendo leviter & diligenter os donec nervu-

lum detegas, qvem à ſuo canaliculo extrahes cuſpide cultri. Poſtqvàm ex toto detexeris, qvô factô negotiô, crasſiorem paulò ulteriùs detegere poteris, aſt parum qvoniam nimis profundè demergitur. His ſic præparatis ad ingreſſum nervi auditorii accedes, & progreſſum illius deteges ſcalpro, donec in duas partes diviſum videas. Hinc dimiſſa molliori parte, qvæ in cochleæ centrum inſeritur, ad alteram ulteriùs detegendam proſeqveris, ubi diligentiâ opus erit, qvia facilè frangitur. Poſſes poſtea ſerrâ transverſum os ſecare propè inſertionem nervi mollioris, ſic enim cochleæ cavitas apparebit. Aſt hîc opus eſt ſe exercere in ſiccatis oſſibus, multumqve prodeſt nervorum in iſtis inveſtigare progreſſum, qvoniam licet abſint nervi eorum, nihilominus canaliculi rectè apparent.

CAPUT XVI.

De *muſculis brachii.*

BRachium primò à corpore ſeparabis largiter ſecandô. Poſteà illud excoriabis, ubi nulla difficultas, niſi in volâ manus; qvia tendo palmaris muſculi fortiter adhæret cuti, & ſi aliqvâ diligentiâ uteris, non habebis difficultatem. Cute extractâ muſculorum partes ſuperfluas in ſuperioribus abjicies. Primò anteriùs pectoralis portionem relinqves, ut inſertionem oſtendere posſis; deindè ſerratum minorem, & ſub clavium ex toto ſeparabis, ſic poſteriùs relicta portione latisſimi dorſi, ſerratum anteriorem majorem à ſcapulæ baſi; item rhomboidem levatoremqve ſcapulæ & cucullaris portionem; poſtea ad duos muſculos ſeparandos

accedes, & primò deltoidem ſeparabis à clavicula & à proceſſu ſpinato ſcapulæ, undè originem ſumit, & deſcendendo eum produces ad inſertionem ſuam. Poſtea ſuprà ſpinatum ſeparabis & infra ſcapularem ſeu immerſum; indè rotundum majorem, in qvibus nulla difficultas. Inveſtigabis præterea rotundum minorem, qvi aliqvando vix ab infrà ſcripto ſecernitur; difficultatem ſuperabis, ſi ad inſertionem in os humeri recurres, qvam diſtinctam invenies, & poſteà retrò cedendo unum ab altero ſeparabis: deindè infrà ſpinatum à ſcapula liberabis. Scias tamen rotundum utrumqve relinqvendum eſſe principio & inſertioni ſuæ annexum; hac occaſione poteris deducere portionem latisſimi ad ſuam inſertionem. *D*eindè ad cubiti flexores & extenſores devenies, & primò anteriùs flexores ſeparabis, qvi duo ſunt: biceps ſcilicet & brachieus; propè unum ex principiis bicipitis, imò ipſi annexum videbis muſculum coracoidem dictum, qvem à bicipite ſeparabis, dein ipſummet bicipitem, in qvo levisſimus labor. Brachium pariter ab oſſe humeri (ſuô principiô annexô relictô) liberabis; poſteà extenſores cubiti, qvi tres ab aliqvibus numerantur, qvorum primus à ſcapulæ cervice originem ſumit, alter infrà caput humeri, tertius inferius, hos in ſuis principiis ab invicem divides, aſt in progreſſu junctos relinqves, qvia imposſibile eſt eos ſejungere absqve enormi laceratione. Ad manum poſteà devenies, in qva ordo vix dici poteſt, aſt muſculi ſeparandi ſunt, prout ſe offerunt, qvod ſi aliqvis ſcribi (ordo & methodus) debeat; talis eſſe poterit: (ut Myologia.) Primò muſculos flexores dictos ſepara,

&

& inter hos priùs palmarem, qvem continuô modô, qvo ſoles in aliis uti, ſeparabis, relinqvendo ſcilicet eum annexum ſuæ origini & ſeperando ab inſertione; in qva obſervabis, ut expanſum ejus tendinem per volam manus latiorem, qvo fieri poterit, relinqvas. Hic muſculus aliqvando abeſt; aſt tendo ſemper reperitur, tuncqve oritur â ligamento oſſium carpi, cui annexum relinqves. Poſteà diſſecto eodem ligamento apparebunt tendines, flexores digitorum, at priùs ſeparare poteris flexores carpi, qvorum unum ad pollicis baſin, alterum ad minimi digiti oſtendere videbis. His ſeparatis ad flexores digitorum devenies; & primò obſervabis duos amplos muſculos, qvi in plures poſſent dividi, horum qvi externus eſt, flexor ſecundi internodii & forator dicitur; ſubjectus verò perforans, & flexor tertii internodii vocatur. Hos primò ab invicèm ſeparabis, ducto initio à tendinibus in carpi regione, obſervando, uti unicuiqve qvatuor relinqvantur tendines. Poſtea ſeparabis, in qvibus levis erit labor, ſi ſcias ſuperiores ad ſecunda internodia ferri, & in duas findi portiones propè inſertionem, ut aditum ſubjectis præbeant. Inferiores aſt diligentius ſeparabis & obſervabis ipſis annexos muſculos lumbricales, qvos ſtatim ſeparabis; dein tendines flectentes tertium internodium deduces ad ipſa internodia. Poſtea flexorem tertii internodii pollicis ſeparabis, qvi craſſus & magnus eſt, ac ſine labore ſeparare poteris; Poſtea à ligamento carpi videbis carneum corpus aſcendere ad radicem ſecundi oſſis pollicis. Hoc corpus in duas divides partes, & ſic duos abductores pollicis habebis. Poſtea in

vo-

volâ manus obſervabile latum & expanſum corpus carnoſum, qvod ad pollicem pariter tendit, ac è regione ſuperiori inſeritur, hoc in qvatuor partes dividendum eſt, qvarum tres diſtinctæ apparent, aſt qvarta fere beneficio cultri facienda eſt. His ſeparatis brachium invertes, & ad extenſores devenies, in qvibus ferè ordinem eundem, qvem in flexoribus, ſervabis; nam extenſores ſecundi & tertii internodii ſimul ſeparandi ac ab invicem ſegregandi ſunt in principio, at in progreſſu tendines ſeparari neqveunt; ideò junctìm deducendi ſunt ad tertium internodium usqvè. Mirum hîc obſervabis luſum naturæ; nam aliqvandò extenſor ſecundi internodii minimi digiti abeſt; qvandoqve in uno digito duplex obſervatur, modo cum extenſore pollicis communio reperitur, & aliqvando carpo adhæret aliqva portio. Itaq; prout videbis naturam feciſſe, ſic tu cultro facies. Poſt hos ſeparabis extenſores carpi, item pronatores radii, longum paritèr ſupinatorem utrumq; & pronatorem qvadratum, qvem ab ulna ad radium deduces. Pariter ſeparabis extenſorem pollicis; in qvibus omnibus levis reqviritur labor. In cubito, ſi rectè obſervabis, videbis diſtinctam portionem carneam transversìm incedentem, qvæ muſculum anconeum conſtituit, hunc à lateribus ſeparabis, ac ortui & inſertioni annexum relinqves. Qvibus omnibus ſeparatis, ad internodios oſſeos accedes, hos levi negotio ſeparabis, ſi digitos ab invicem diduces ac ligamentum inter utrumq; poſitum in fine metacarpi & principio digitorum ſecabis, qvia ſtatìm apparebit inſertio internorum & externorum in parte ex-

externâ manus propè os metacarpi,qvod minimô digitô ſubjicitur, ſeparabis abductorem ejusdem minimi digiti; ſic à pollice ad indicem videbis muſculum ſingularem,qvem pollici alii aſſignant,ego indicis eſſe exiſtimo. Dum extenſores carpi ſeparabis; obſervabis propè illum, qvi verſùs pollicem fertur alium muſculum, qvi oſſi metacarpi, qvod indici eſt ſubjectum, infigitur ac indicator dicitur. Obſervabis carpi extenſores multoties ferri in Metacarpum; præcipuè illum, qvi pollicem reſpicit. (De his ſatis.)

CAPUT XVII.

De muſculis pedis.

IN ultimâ hâc operatione non ſpernendus reqviritur labor ob muſculorum multitudinem. Suppoſitô igitur, qvod ſine cadavere toto muſculos pedis ſingulos demonſtrare velis,primò muſculum Pſöas à lumbis ſeparabis, deſcendendo verſùs femur, donec ejus continuationem cum iliaco interno reperias; poſtea eum dimittes, & in parte poſteriori omnia ſecabis propè os ſacrum ſecundum ejus longitudinem,qvod rectè propè os facies. Deinde oſſa pubis ab invicem ſeparabis; poſtea cuſpide cultri perveſtigabis conjunctionem oſſis ſacri cum ileo & hanc ſecare tentabis, qvod fiet feliciter. Deinde vî deduces præparandum femur ab altero, itaqve ex totô ſeparabis, ac ſuprà tabulam repones,ac ad ejus excoriationem accedes. In qvâ primò tibi obſervandus venit tendo muſculi membranoſi,qvi totum femur & crus involvit, hunc ſervabis. Si primam ſectionem facies diligenter in parte externâ, ob-

ſervabis illum ſub membrana carnoſa; qvo reperto, non multùm laborandum erit; ſolùm circà plantam pedis res ardua erit. Ubi cavendum, ne expanſionem tendinoſam, qvæ ſub ipſa protènditur, lædas, qvod facilè evitabis patientia. Cute extracta primò ſeparabis muſculum iliacum internum ab oſſe ileon, usqvè ad inſertionem ſuam cum Pſöas. Deinde ad membranoſum devenies; hunc invenies faciliùs in portione ſui tendinis ſeu membranæ in parte interna, ſupernaqve femoris ſeparabis, ac verſùs ipſum aſcendens, qvo reperto, ab oſſe ſeparabis, ac verſùs inferiora deduces. In ſeparatione autem iſtius muſculi non eſt neceſſe, ut totum tendinem ſerves, ſed ſatis erit, ſi portionem integram relinqvas & eam anteriorem; ut poſſis oſtendere concurrere illum qvoqve ad involvendam patellam. Hoc muſculo ſeparato, ſartorium divides, & poſtea ipſum lividum, qvem ab oſſe pubis transversìm in femur ferri obſervabis. Aſt ab ipſo deſcendendo ſeparabis bicipitem, qvem relinqves adhærentem toti longitudini lineæ aſperæ femoris, poſt qvos poteris rectum ſeparare; item vaſtos & crureum, in qvibus nulla difficultas, uti etiam in gracili & ſemi nervoſo, ſemimembranoſo & bicipite; ſi tantum caveas partem inferiorem hujus muſculi, qvæ originem trahit à medio femore. In parte ſuperiori gluteos tres obſervabis ſeparabisqve, qvorum major infrà trochanteres deſcendit, medius autem & minor in trochanterem minorem inſeritur. In parte poſteriori, ubi os ſacrum adhærebat, paulò infrà conjunctionem ejus cum ileo, pyriformem videbis muſculum, qvi transversìm fertur

in

in ſinum trochanteris, hunc ſeparabis,& poſtea ad obturatorem internum venies, qvem in parte internâ foraminis, (qvód oſſi pubis aſſignatur) expanſum videbis; hunc circumcircà ſeparabis animadvertesqve ipſum ferri ſuo tendine ſuprà tuberculum oſſis; qvi facto flexû in marſupium recipitur, ac in trochanterem deſinit. Sub uno videbis qvadratum, qvem à lateribus ſeparabis; poſtea ad obturatorem externum devenies, qvem ut rectè ſeparare poſſis, oportet lividum à ſuo principio ſeparare, tunc obturatorem obſervabis facto flexû transversìm ferri in trochanterem, ad qvem deduces pauco labore. Poſtea ad muſculos tarſi accedes, qvos ſeparabis, prout ſeſe offerent, in parte poſteriori primo gaſterocnemios, & ſub eis ſoleum habebis. In parte at ſuperiori inter utrumqve plantarem dictum, (puſillum ſed conſpicuum) & eo magis mirabilem, cum naturâ eum collocârit inter tot vaſtos. Sub his videbis transversìm ſub poplite muſculum dictum ſub popliteum, qvem à lateribus ſeparabis circà flexores ac extenſores. Eadem ferè eſt ratio ac in manû; differunt tamen, qvod flexor ſecundi internodii oritur in planta pedis ab oſſe calcis, & flexor tertii ex eodem loco carneam recipit portionem, à qva poſtea lumbricales oriuntur. Aſt ut hos muſculos detegere poſſis, opus erit tendinoſam expanſionem ibidèm exſiſtentem ſeparare, relinqvendo illam calci annexam. Poſtea abductorem pollicis & minimi digiti ſeparabis, & hîc etiam obſervabis adductorem majorem pollicis & minorem; aſt minorem cavebis diligenter, qvia transversìm fertur, & aliqvandò adeò puſillus eſt, ac in

pingvedine adeò involutus,ut vix obſervari qveat,niſi ſummâ adhibitâ cautione. Circà extenſorem digitorum obſervabilis eſt extenſor ſecundi internodii in dorſo pedis oriundi, qvi ſuis tendinibus conjungitur cum extenſore tertii, ut in manibus qvoqve fit; reliqvos extenſores & flexores, prout ſeſe oſtendent, ſeparabis; indè lumbricales & inter oſſeos, ut in manû. Reliqvum eſt, ut patientia rei magnitudine compenſetur.

CAPUT XVIII.

Speculum anatomicum corporis humani partiumqve præcipuarum uſum demonſtrans (vid. œconomia corporis animalis D. *Bonii P. P.)*

Nemo poteſt rectè curare morbos, niſi priùs univerſi corporis naturam perſpexerit I. M. M. c. 2. Aliàs majori fortuna qvàm prudentia, qvis ægrotis mederi videbitur (*ut empiricus miſer.*). Scitè igitur & ſapienter, ut cætera, Galenus; Metodum acqvirendæ partium cognitionis proponens, eam diligenti diſſectione & ἐγχειρήσεων ἀνατομικῶν beneficio comparari aſſerit. 2. *ad Glauc.* 1. Tantum nunqvàm tribuendum librorum abundantiæ, qvantùm oculari demonſtrationi & fideli autopſiæ, qvam unicum opus, unicum ſtudium eſſe vult, *Idem l.* 1. *adm. anat. c.* 2. 2. *Uſ. p.* 3. Vera tamen plurima, partim Gal. in L. de uſ. p. & admin. anat. partim Ariſt. de partibus, hiſtoria & generatione animalium reliqvit, qvæ recentior ætas utiliſſimis obſervationibus auxit. Decet aſt inprimis anatomiæ ſtudioſum μεγαλοψύχον καὶ θυμώδη maganimum & animoſum

moſum

moſum eſſe, ne corporum, violentâ morte extinctorum, contrectationem exhorreſcat. *Etenim anatomia eſt artificioſa diſſectio partium corporis, eum ob finem à Medicis inſtituenda, ut præter cujuslibet partis uſum ſingularem, è vitâ defunctis certius diſcant, qvid in vivis pro ſanitatis tutelâ moliri poſſint.* Hinc & medico & filoſofo utilis eſt, ut rationem reddere qveant affectionum, ex I. *part. anim.* I. Eligendum aſt pro ſubjecto ex animalium ordine eſt corpus humanum ut perfectiſſimum; aut qvod ad ejus fabricam proximè accedit, inqve partibus conformatio & uſus ſeu actio præcipuè conſideranda. (*Origo ipſi in utero materno ex fœcundo parentum ſemine eſt.*) Partes ejus duplices: ſimilares & diſſimilares; qvarum illæ ad harum conſtitutionem pertinent. Ante diſſectionem univerſum corpus in 3. ventres & artus rectè diſtingvitur. Ventres ſunt inſignes cavitates & velut corporis regiones, intrà qvas natura partes, habitudine & actione diverſas collocavit: *Infimus*, (*à qvô anatomen ordimur*,) expanſo peritonæo à cartilagine enſiformi ad uſqve oſſa pubis definitus, abdomen appellatur. *Medius; torax*, (obtenſâ pleura circumſcriptus;) fontem vitalis caloris Cor & ejus ventilabra pulmones poſſidet. *Supremus;* caput, robuſtis cranii velut mœnibus, cerebrum, ſenſorium commune, comprehendit ac tuetur, & qvicqvid prima colli vertebra terminatur, includit. Qvibus regionibus medici tres generales facultates aſſignare, iisqve inſtrumenta peculiaria ſubjicere ſolent; ut infimo naturalia, Medio vitalia; ſupremo animalia ſubſerviant. (*De ſuperiore ventre vid. Willis. in*

anatomia cerebri.) Inter naturalia dominium obtinere (juxtà cor) videtur hepar (*ut officina ſecundaria ſangvificationis*) pars diſſimilaris in dextro repoſita hypochondrio; vi παρεγχύματος recurrentem venæ portæ ſangvinem, & novum è chylo ven: lact: à ſe elaboratum ad venæ cavæ propagines trajiciens, ut cordi perfectior offeratur. Ad illius actionem lien occurrit, viſcus ſiniſtri hypochondrii; ſuſceptum chylum calore ſuo in ſangvinem coqvens, & refluum in venæ portæ trunco ſangvinem tàm pulſu; qvàm dilutione per hepar ad cor promovens. (*ut officina depurationis.*) Inter qvæ duo viſcera interjacet *ventriculus*, (χυλώσεως officina:) cui inteſtina, meſenterium, omentum, pancreas operas ſuas diverſimodè locant. Renibus aſt ſeparatio ſeri à ſangvine debetur, qvod ſeparatum dein per ureteres ad veſicam colligitur, & ſtatutis temporibus excernitur. (*Hinc indè urina in jecore generatur; in renibus percolatur; in veſicâ p. t. retinetur.*) *Uroſcopia nunqvàm contemnenda* (*ex craſſâ ignorantiâ anatomicâ.*) *Aſt urinæ mutatio à ſangvinis motu inteſtino p. n. aucto perturbatoqve ortum trahit, dum hæc contiuuo ſangvinis* (*per arterias emulgentes*) *in renum ſubſtantia impulſu per nullam digeſtionem; præcipitationem, fuſionem, fermentationem aut attractionem, ſed ſolam renum vaſculo-glanduloſam texturam in illis ſecernitur & excernitur* (*præcipitatione naturali*) *glandulæ enim renales urinæ ſunt organum excretorium; tubuli aſt ſunt fibræ glandulis his continuæ poroſæ; canaliculoſæ maximam renum compagem ſpongioſam* (*ſui generis carnoſam*) *conſtituentes excretorium:* (*à particulis ſecretis*) *excretisqve colorem* (*ut ſulfur*)

fur) conſiſtentiam (terream,) & contenta (oleoſa) ∴ accipit; hinc M. *S. viſcerum craſi & diſcraſia illarumqve particularum conſtitutione vid.* Malpig. *de renibus p. m.* 288. *ut verum fatear, in corpore præter pulmones non eſt alia pars, qvæ exundantis ſangvinis injuriis magis ſubjiciatur ejusqve vitia facilius indicare compatiendô poſſit qvam renes. E. non contemnendum ſignum exhibet illis, qvi norunt, à talibus particulis talem ſeu talem modificationem lucis (à ſulfure) contingere, ex qvâ (in microcosmi mare mediterraneo) hujus ſeu illius coloris affectio produci poteſt. E. color nihil aliud eſt qvam lux (ſulfur) in corpore poroſo diverſimodè modificata & ad oculos reflexa, ut de ſangvinis colore flammeo (qvalis freqventiùs in febribus occurrit) veroſimiliter colligi poteſt (eruditâ conjecturà) illum à varia modificatione particularum ſuperficialium ſulfurearum oleoſarum ſeu aliarum à ſalinis (ope motûs intenſioris) exaltatarum dependere, qvâ lux ad oculos inde repercuſſa ita diſponitur, ut talibus diverſis deindè preſſionibus organa viſus noſtri irradiat in Uroſcopia (Sapienti ſat.)* Præter has partes, alimenti elaboratione individui ſuſtentationi inſervientes, aliæ qvoqve generationi ac ſpeciei conſervationi utriqve ſexui ſunt. In mare qvidem ad ſeminis productionem comparata ſunt vaſa præparantia, pampiniformia, epididymides, teſtes, paraſtatæ variciformes, vaſa deferentia. Ad ejusdem aſt effuſionem vaſa ejaculantia cum membro virili. In fœmina at ſeminalis materiæ proventum ſpectant vaſa præparantia, teſtes, vaſa perficientia, qvibus continuantur excernentia; fœtus conceptionem uterus. A naturalibus hiſce infimi ventris ſeclu-

ſecluduntur interventu diafragmatis vitalia organa Medii, Cor & pulmones. *Cor* eſt pars organica ex binis ventriculis & auriculis alternatim, (dum vita ſupereſt) pro caloris vitalis per ſangvinis motum continuatione ſe contrahentibus & relaxantibus, tantô extructa artificiô, ut ſumma prudentia & potentia naturæ in ejus ſtructura confluxiſſe videantur. Hinc inter omnia viſcera facilè princeps eſt, cum reliqvarum facultatum qvaſi baſis & fundamentum ſit, ſedes & fomes ignis nativi; ſcaturigo ſpiritus vitalis, domicilium animæ; primum vivens & ultimum moriens. Eo enim vigente, omnes actiones vigent; langvente langvent, qvieſcente planè abolentur. Adeoqve ſolum hoc in corpore regit & imperat, propriaqve autoritate (præſide archæo microcoſmi) agit; reliqva ab hujus nutu dependent. Nam ut in politicis, ita in fyſicis πολυκοιρανίη ὀυκ ἀγαθόν. Ipſi utrinqve adſiſtunt pulmones; calorem pectoris (reſpirationis uſû) ventilantes formandæqve in laringe voci äerem ſuppeditantes. Porrò animali facultati cerebrum, ſenſuumqve particularium & motus voluntarii organa ſubjiciuntur. *Cerebrum* pars eſt diſſimilaris è puriore ſeminis portione producta, ſubſtantiâ ſuâ fungoſâ combibitos ſpiritus vitales in animales elaborans, & ad continuatam ſibi ſpinalem medullam derivans ventriculorumqve cavitatibus redundantes humiditates expurgans. Senſuum particularium, ſeu externorum organa ſunt oculi viſui; aures auditui; nares olfactui, lingva guſtui, parteſqve membranoſæ tactui inſervientes. Motus aſt voluntarii inſtrumenta partes muſculoſæ habentur.

Mem-

Membranæ ſunt partes ſimilares, tenues, latæ, pellucidæ, ſenſu exqviſitô præditæ, è lentâ & viſcida ſeminis portione genitæ ad partes alias muniendas, & à ſe invicem diſtingvendas. Muſculi ſunt inſtrumenta motus voluntarii, è fibris nervoſis & carneis conflata, ὄργανα τῆς κινήσεως καθ' ὁρμὴν *Ariſtot.* dicta, & *Gal.* 10. de Uſ. p. 9. Nominis ratio eſt, qvod pleriqve murem referant excoriatum, vel muſculum oblongum piſcem; vel ἀπὸ τοῦ μύειν, qvod eſt contrahere. (Contractio eſt eorum propria actio.) (Hinc vulnera muſculorum utplurimùm periculoſa.) Hæc de corporis ventribus; qvorum medio & infimo artus, communi manuum apprehendentium, pedumqve ambulantium ſignificatu notati adaptantur. (*Reliqva vid. apud Stenonem & Bartolinum.*) Ne autem hactenus allatæ corporis partes injuriis qvibusvis externis expoſitæ perpetuò læderentur; natura qvatuor integumentis munivit; cuticulâ cute, pingvedine, & membrana carnoſa. Cuticula eſt pellucida, tenuis & albicans membranula, cuti arctè cohærens, eamqve obtegens. Cutis eſt velamentum membranoſum & poroſum, pilisqve pasſim obſitum, qvod partibus inductum fuligines emittit, injurias externas abercet, & tactilium qvalitatum exceſſus metitur. Cuti ſubſtrata pingvedo, ſubſtantia corporis unctuoſa eſt; ex oleaginea & proportionata materia producta, qvæ penetrabiles frigidi noxas excludit & immodicam humidi abſumtionem prohibet. Sub pingvedine corpori circumtenditur membrana ſeu panniculus carnoſus, è membrana fibrisqve carneis muſculoſis compoſitus. Néve laxa ſyſtematis moles colla-

beretur, carnibus oſſa pro ſuſtentaculis adjecit, qvæ ſunt partes præ cæteris ſicciores & duriores, ad totius fulcimentum, nexuum firmitatem & motus voluntarii robur affectæ. Qvamobrem variè & concinnè inter ſe aptantur, atq; junguntur, ut flecti, extendiq; poſſint. Qvin ut motus voluntarius eſſet commodior, extrema oſſium cartilaginibus Dædala natura lubricavit, qvæ ſunt partes frigidæ & ſiccæ, è craſſa ſeminis portione, caloris vi concreſcente, ad motuum varietatem & facilitatem efformatæ. In qvâ motus agitatione, ne oſſa facilè divellerentur, arctisſimis vinculis colligavit, qvæ ligamenta nominamus. Eademq; provida parens extremis digitis tàm ad apprehenſionis robur, qvàm inceſſus ſecuritatem ungvium laminas veluti clauſulas appoſuit. Deniqve ne è laborum freqventiâ partes, ſeu publico ſeu privato bono operentur, fatiſcerent, vaſorum canales prolongavit, & ſangvine ac ſpiritu affatim tranſeunte earum communi indigentiæ proſpexit. Nam qvemadmodum arteriæ ſangvinem, commune alimentum, vitali flammâ accenſum in univerſi corporis tractus à corde propulſum diffundunt; ita nervi ſpiritum ſenſus & motus autorem, è cerebro qvaqvaverſus transferunt. Venæ autem utrumq; liqvorem è partibus, qvo minùs ſubſiſtens ipſis oneri ſit cum corruptionis periculo, retrahunt & valvularum in capacitate repoſitarum, adminiculo ad Cor derivant, ut ejus calore redintegretur, & denuò partibus impertiatur; hacqve ratione vitalis flamma cum ſangvinis motu reciproco continuetur & conſervetur. Vaſa autem iſta, ne, dùm ſuſpenduntur aut divaricantur, periclitentur, glandulæ fulciunt & denſiores

res & rariores, qvæ etiam humiditates abſorbent; ut in pancreate mammis, tymo, aliisqve videre eſt. Atq; hæc obiter pro inſtituti ratione deſignata ſufficiant: qvibus ſatis patet: naturam in vitæ noſtræ conſervandæ neceſſariis neqvè defeciſſe, neq; abundâſſe.

Caput XIX.

De Sanitate perfectâ.

SAnitas eſt ſpirituum ac fermentorum, à qvibus omnis functio eſt (*in microcoſmo* (conſtitutio debita ac naturalis (*poteſtatum vigorem appellat eam* Illuſtris ab Helmont.) atq; hoc ipſo fit, ut functiones omnes totius œconomiæ animalis ritè rectèq; ſe habeant, atq; ſic ſumus ſani dum ſtomachus benè concoqvit cibum, impreſſo aciditatis ſuæ temperatæ charactere, acidum à bile transmutatur in ſalſum ac ſeparantur excrementa; qvorum non minùs ac ſtercorea corruptio à fermento eſt; liberè tunc chylus ſangvinem influit, jugi cum eô motu in ſimilem ſubſtantiam abit ſeu ſeparatur pro indigentiæ ratione in gratiam ſeminis, lactis. Sangvis ipſe dùm in vivifico ſuo motu impedimentum non patitur & particulas ſuas volatiles balſamicas in ſpirituum pabulum ſeu materiam concedit, illiq; luce vitali debitè inſigniuntur, in organis dein functiones ſuas perficiunt ſuperfluum cum ſudore & urinâ abit. Idqve omne à cauſis, ſpiritibus ac fermentis. Hæc eſt anatomia ſeu conſtitutio ſanitatis. Vita aſt formaliter in luce conſiſtit, & mors eſt extinctio Luminis vitalis (*Myſticè: mors temporalis in ſacris ſomno comparatur, & dicitur mors prima; (aſt ſecunda mors eſt propria damnatorum, & vocatur corpo-*

ris

ris & animæ æternalis vid. apoc. 2. *v.* 11.) Galenus dicit : *Sanos eſſe, qvi actiones debitè perficiunt ; aſt hoc eſt ab effectu judicare & ita* pulcritudo, *juxtà Ariſtotelem ſanitatis effectus, definitionem ingredi deberet.* Cauſam ſanitatis temperiem ſtatuunt veteres; aſt illa unionem mixtionis non ingreditur. Organica aſt informatio & unitas in mortuis ſupereſt. Sennertus dicit: *Sanitatem eſſe accidentalem*, qvod dubium videtur. Aſt ſecundum nos : ſpiritus & fermenta eſſentialia ſunt. Hinc ſanitas eſt potentia actiones exercendi à conſtitutione regulari ſpirituum & naturali dependens : Subjectum *partes ſolidæ, humores, ſpiritus.* Cauſa *formalis; anima; materialis ; partes.* Cauſa efficiens intrinſeca : *temperamenta, organitas, unitas.* Cauſa extrinſeca : *res ſuprà naturalis* : Deus. Cauſæ non naturales ſex, *aër, cibus, potus, &c.* Effectus ſunt *actiones animales, naturales, vitales. Excreta; retenta; qvalitates; color &c.*

Sapienti ſat.

Θεῷ ὑψιμέδοντι ἔπαινος!

ANNO M DCC. qvo orbis Chriſtianus jubilat!